

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики**

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

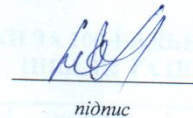
**на тему «Інтегрована звітність підприємств національної економіки
України»**

здобувача вищої освіти II курсу, групи ОМУ-22-6,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітня програма «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

підпис

Вовк Діана Олександрівна

Науковий
керівник:

підпис

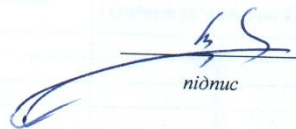
Мискін Юрій Ігорович
доктор економічних наук, професор

Керівник освітньо-професійної програми:

підпис

Мискін Юрій Ігорович
доктор економічних наук, професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики,
протокол від « 19 » 01 2024 р. № 8

підпис

Паянок Тетяна Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент

Ірпінь - 2024

Реєстрація №

4

номер

15.01.2024

дата

Кравчук А.В.
підпис фахівця ка

Результат
перевірки

до захисту

до захисту, на

доопрацювання

15.01.2024

дата

К.І. Мещеряков

ініціали, прізвище на

керівника

Результат захисту

4(89)В

оцінка

05.02.2024

дата захисту

Голова комісії

Линд
підпис

В.В. Савчук
ініціали, прізвище

Члени комісії

Григор
підпис

Ю.І. Рещак
ініціали, прізвище

В.М. Кравченко
підпис

В.М. Кравченко
ініціали, прізвище

В.М. Кравченко
підпис

В.М. Кравченко
ініціали, прізвище

Об'єк

1. Зміст випу
2. Дотрима
3. Вчасне вик
4. Рецензент

РА

1. Доповідь
2. Роздаткові
3. Знання
4. Апробація

РА

ЗАГАЛЬНА

ПЕРЕВ

Оцінка за
бальною ш

81

Прави

Оцінка з

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Крибич А.О.
підпис фахівця ка
Ю.Т. Мискин
ініціали, прізвище на
керівника

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	22		<i>Мискин Ю.Т.</i>
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	40		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		<i>Савчук</i> <i>Мискин</i> <i>Кравченко</i> <i>Галенко</i> <i>Овчаренко</i>
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	1		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	41		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	81		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
81	B	4	05.02.2020	<i>Савчук</i> <i>Мискин</i> <i>Кравченко</i> <i>Галенко</i> <i>Овчаренко</i>

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма: «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

Затверджую
Завідувач кафедри облікових
технологій та бізнес-аналітики
Т.М. Паянок
«01» жовтня 2022 р.)

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти
Вовк Діани Олександрівни

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи: «Інтегрована звітність підприємств національної економіки України», затверджена наказом ректора від 30.11.2022 № 1254.

2. Строк здачі закінченої роботи: 15 січня 2024 р.

3. Цільова установка (мета роботи): теоретично та практично обґрунтувати важливість та переваги інтегрованої звітності для підприємств національної економіки України та розглянути її роль у досягненні сталого розвитку.

Об'єкт дослідження: інтегрована звітність підприємств національної економіки України.

Предмет дослідження: роль і вплив інтегрованої звітності на сталий розвиток підприємств та національної економіки загалом.

4. Вихідні дані до роботи: монографії, дисертаційні дослідження щодо обліку зовнішньоекономічної діяльності, наукові статті, публікації із зазначеної тематики, аналітичні дані тощо.

5. Перелік графічного матеріалу: 6 таблиць, 4 рисунків (графіків, схем).

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за розділами):

- Сутність та цілі інтегрованої звітності;
- Нормативна база та міжнародні стандарти інтегрованої звітності;

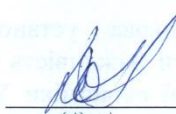
- Методи та інструменти впровадження інтегрованої звітності;
- Використання інтегрованої звітності для управлінських рішень;
- Стратегії підвищення якості інтегрованої звітності;
- Оптимізація використання інтегрованої звітності в управлінні.

7. Календарний план виконання роботи:

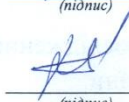
№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	факт
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	16.09.2022-30.11.2022	01.10
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	02.11.2022-23.05.2023	15.05
2.2	другий розділ	24.05.2023-24.10.2023	30.09
2.3	третій розділ	27.10.2023-11.12.2022	01.11
3	Перевірка роботи на наявність академічного плагіату	18.12.2023-29.12.2023	22.12
4	Попередній захист роботи	29.12.2023	19.01
5	Отримання відгуку керівника роботи	29.12.2023	29.12
6	Отримання зовнішньої рецензії	22.01.2024-26.01.2024	26.01
7	Допуск до захисту завідувача кафедри	29.12.2023	19.01
8	Захист дипломної роботи	01.02.2024-02.02.2023	01-05.0

8. Дата видачі завдання: «01» жовтня 2023 р.

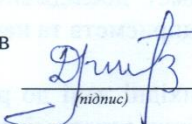
9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи

(підпис) Ю.І. Мис
ініціали, прізвище

10. Керівник освітньої програми

(підпис) Ю.І. Мис
ініціали, прізвище

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис) Д.О. Воробей
ініціали, прізвище

ної звітності;
нських рішень;
ті;
в управлінні.

Рік виконання
дипломної роботи

Рік	Факт
1.2022	01.10
5.2023	15.05
0.2023	30.09
2.2022	01.11
2.2023	22.12
3	19.01
3	29.12
1.2024	26.01
3	19.01
2.2023	01-05.0

Ю.І. Мис
ініціали, прізвище

Ю.І. Мис
ініціали, прізвище

Д.О. Во
ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

«Інтегрована звітність підприємств національної економіки України»

Мета роботи полягає в обґрунтуванні теоретично та практично важливості та переваги інтегрованої звітності для підприємств національної економіки України та розглянути її роль у досягненні сталого розвитку.

Завданнями роботи є:

- розглянути сутність та цілі інтегрованої звітності;
- виокремити нормативну базу та міжнародні стандарти інтегрованої звітності;
- проаналізувати методи та інструменти впровадження інтегрованої звітності;
- визначити контекст використання інтегрованої звітності для управлінських рішень;
- виділити стратегії підвищення якості інтегрованої звітності;
- розробити рекомендації для оптимізації використання інтегрованої звітності в управлінні.

Предметом дослідження є роль і вплив інтегрованої звітності на сталий розвиток підприємств та національної економіки загалом.

Об'єктом дослідження виступає інтегрована звітність підприємств національної економіки України.

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендації для покращення інтегрованої звітності підприємств національної економіки.

Одержані результати можуть бути використані підприємствами, організаціями та установами, що складають інтегровану звітність.

Дипломна робота містить 66 сторінку, 6 таблиць, 4 рисунків, список використаних джерел з 40 найменувань.

Ключові слова: інтегрована звітність підприємства, стейкхолдери, акціонерні товариства, блокчейн-технології, аудит, бізнес-процеси, інструменти аналізу для управління підприємством.

Рік виконання дипломної роботи: 2023 р.

Рік захисту роботи: 2024 р.

SUMMARY

«Integrated reporting of enterprises of the national economy of Ukraine»

The purpose of the work is consists in substantiating theoretically and practically the importance and advantages of integrated reporting for enterprises of the national economy of Ukraine and considering its role in achieving sustainable development.

The objectives of the work are

- consider the essence and goals of integrated reporting;
- distinguish the regulatory framework and international standards of integrated reporting;
- analyze the methods and tools for implementing integrated reporting;
- determine the context of using integrated reporting for management decisions;
- identify strategies for improving the quality of integrated reporting;
- develop recommendations for optimizing the use of integrated reporting in management.

The subject of research there is the role and impact of integrated reporting on the sustainable development of enterprises and the national economy in general.

The object of the research is integrated reporting of enterprises of the national economy of Ukraine stands out.

According to the results of the study, practical recommendations for improving the management of integrated reporting for enterprises of the national economy of Ukraine are formulated.

The obtained results can be used who make integrated reporting.

Thesis contains 66 pages, 6 tables, 4 figures, a list of used sources of 40 items.

Key words: integrated reporting of the enterprise, stakeholders, joint-stock companies, blockchain technologies, audit, business processes, analysis tools, enterprise management.

Year of completion of the work: 2023

Year of protection of work: 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	11
1.1. Сутність та цілі інтегрованої звітності.....	11
1.2. Нормативна база та міжнародні стандарти інтегрованої звітності.....	17
РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	28
2.1. Методи та інструменти впровадження інтегрованої звітності	28
2.2. Використання інтегрованої звітності для управлінських рішень	41
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	52
3.1. Стратегії підвищення якості інтегрованої звітності.....	52
3.2. Оптимізація використання інтегрованої звітності в управлінні	61
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах сучасної економічної динаміки та глобалізації, питання сталого розвитку та відкритості важливі для кожного суб'єкта національної економіки. Однією з ключових складових цих питань є інтегрована звітність підприємств, яка відображає їхню фінансову, економічну, соціальну та екологічну діяльність. Україна, як учасниця світового економічного співтовариства, також відчуває необхідність удосконалення системи звітності для досягнення високих стандартів корпоративної відкритості та прозорості.

Інтегрована звітність національної економіки відіграє важливу роль у визначенні стану справ на підприємствах та управлінських структурах країни. Вона дозволяє не лише представити фінансові показники, але й враховувати соціальні та екологічні аспекти діяльності, що є надзвичайно важливим у сучасному світі, де споживачі та інвестори все більше звертають увагу на соціальну відповідальність та сталість бізнесу.

Теоретичним підґрунтям для вивчення послужили праці таких авторів, як Атамас П. Й., Безверхий К. В., Лоханова Н. О., Кузіна Р. В., Гриценко О.І., амула І. В., Кірейцева Г. В., Костирко Р.О., Бутинець Ф. Ф., Вериґа Ю. А., Левченко З. М., Ватуля І. Д., Єршова Н.Ю., Зоріна О. А., Ізмайлов Я.О., Кононенко Л. В., Харченко Д. Я., Костяк Р. В., Безверхий К.В., Куцик П.О., Легенчук С.Ф., Лоханова Н.О., Кузнецова С.А., Куцик П.О., Максимова В.Ф., та інші, які розглядають інтегровану звітність у контексті сучасних підходів до управління та корпоративної відкритості.

Мета дослідження - теоретично та практично обґрунтувати важливість та переваги інтегрованої звітності для підприємств національної економіки України та розглянути її роль у досягненні сталого розвитку.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити низку завдань:

- розглянути сутність та цілі інтегрованої звітності;

- виокремити нормативну базу та міжнародні стандарти інтегрованої звітності;
- проаналізувати методи та інструменти впровадження інтегрованої звітності;
- визначити контекст використання інтегрованої звітності для управлінських рішень;
- виділити стратегії підвищення якості інтегрованої звітності;
- розробити рекомендації для оптимізації використання інтегрованої звітності в управлінні.

Об'єкт дослідження – інтегрована звітність підприємств національної економіки України.

Предмет дослідження – роль і вплив інтегрованої звітності на сталий розвиток підприємств та національної економіки загалом.

Методи дослідження. У процесі роботи будуть використовуватися методи науково-педагогічного дослідження, зокрема: теоретичні (аналіз наукової літератури, порівняльний аналіз), що дозволять систематизувати теоретичні матеріали; емпіричні (анкетування, інтерв'ю), що допоможуть зібрати дані про практичний досвід впровадження інтегрованої звітності на підприємствах України та її вплив на економіку країни.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, шести параграфів, висновку та списку літератури українською мовою.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

1.1. Сутність та цілі інтегрованої звітності

Інтегрована звітність є важливим інструментом для відображення фінансової та нефінансової інформації компанії. Цей комплексний підхід став реакцією на зростаючу потребу ринку та суспільства у більш прозорій та комплексній інформації про діяльність підприємств.

Сутність інтегрованої звітності полягає в тому, щоб відобразити не тільки фінансовий результат діяльності компанії, але й її вплив на середовище, суспільство, та інші аспекти. Це означає, що в інтегрованій звітності розглядаються не лише фінансові показники, такі як прибуток і збитки, балансовий стан, інвестиції та заборгованість, але і нефінансові показники, такі як вплив на довкілля, управління ризиками, інноваційність, соціальна відповідальність, корпоративна культура тощо [1, с. 78–85].

Основною метою інтегрованої звітності є надання зацікавленим сторонам, таким як інвестори, акціонери, урядові органи, споживачі, робітники, громадські організації і інші, повної та об'єктивної інформації про діяльність компанії. Ця інформація дозволяє приймати розсудливі рішення щодо інвестування, споживання, партнерства та інші аспекти взаємодії з компанією.

Інтегрована звітність є багатогранною і складною задачею, оскільки вона вимагає інтеграції і координації різних аспектів діяльності компанії. Це означає, що компанія повинна мати систему збору та аналізу інформації, яка охоплює всі аспекти її діяльності. Крім того, важливо мати чітку методологію визначення нефінансових показників, таких як вплив на довкілля, соціальна відповідальність та інші, а також визначити їх вплив на фінансові результати компанії.

Інтегрована звітність включає в себе фінансову інформацію, таку як баланс, звіт про прибуток і збитки, а також нефінансову інформацію, таку як

вплив на довкілля, соціальна відповідальність, управління ризиками та інші показники. Ця інформація допомагає визначити справжній внесок компанії у сталий розвиток і суспільство.

Наукові дослідження в області інтегрованої звітності продовжують розвиватися, і цей підхід стає все більш популярним серед компаній, які прагнуть відображати свою діяльність у більш широкому інформаційному контексті. Інтегрована звітність допомагає компаніям бути більш відкритими та відповідальними, сприяючи сталому розвитку суспільства та підприємств.

Сутність інтегрованої звітності полягає в тому, щоб об'єднати різні аспекти діяльності підприємства в єдиному звіті. Це означає, що в одному документі об'єднуються фінансові показники, які відображають фінансовий стан підприємства, та нефінансова інформація, така як соціальна відповідальність, екологічна діяльність та корпоративне управління. Інтегрована звітність сприяє створенню комплексного образу підприємства і дозволяє зацікавленим сторонам отримати більш повну картину його діяльності.

Однією з головних цілей інтегрованої звітності є підвищення прозорості діяльності підприємства. Прозорість важлива, оскільки вона допомагає створити довіру між підприємством і його зацікавленими сторонами. Інвестори та кредитори можуть приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестування або надання позики, маючи доступ до більшої кількості інформації про фінансовий стан та стратегію підприємства. Споживачі можуть краще розуміти етичні та екологічні аспекти діяльності компанії, що допомагає їм приймати свої власні рішення щодо покупок.

Крім того, інтегрована звітність сприяє забезпеченню сталого розвитку підприємств. Вона включає в себе нефінансову інформацію, пов'язану з соціальною відповідальністю, екологічними показниками та іншими нефінансовими аспектами діяльності. Ця інформація допомагає підприємствам краще розуміти свій вплив на навколишнє середовище і

суспільство, а також розробляти стратегії для зменшення негативного впливу і збільшення позитивного внеску.

Інтегрована звітність також сприяє покращенню корпоративного управління. Вона надає керівництву підприємства більше інформації для прийняття рішень і визначення стратегії. Крім того, вона може сприяти виявленню ризиків і можливостей, що допомагає забезпечити більшу стабільність і конкурентоспроможність підприємства.

Однак інтегрована звітність також має свої виклики і обмеження. Один з них полягає в складності збору і аналізу нефінансової інформації. Підприємства повинні мати відповідні системи та процеси для збору цієї інформації і включення її в звіти. Крім того, інтегрована звітність може бути витратною, оскільки вимагає великої кількості додаткової роботи [2, с. 8-14].

Інтегрована звітність грає важливу роль у забезпеченні сталого розвитку та корпоративної відповідальності сучасних компаній. Сталий розвиток визначається як такий процес, який задовольняє потреби сучасних поколінь, не покладаючи під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Він передбачає баланс економічного, екологічного та соціального розвитку. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) - це концепція, яка наголошує на тому, що компанії повинні брати на себе відповідальність за свої соціальні та екологічні впливи. Це означає, що компанії мають діяти таким чином, щоб приносити користь суспільству та навколишньому середовищу, а не тільки максимізувати прибуток.

Інтегрована звітність сприяє покращенню управління витратами компаній. Вона допомагає компаніям краще розуміти свої витрати, пов'язані з навколишнім середовищем та суспільством, і це може призвести до зниження цих витрат та підвищення економічної ефективності.

Інтегрована звітність також сприяє збільшенню доходів компаній. За допомогою цього інструменту, компанії можуть залучити нових клієнтів та інвесторів, які цінують сталість та корпоративну соціальну відповідальність.

Клієнти та інвестори довіряють компаніям, які активно займаються КСВ та сталим розвитком, що може позитивно вплинути на їхні фінансові результати.

Екологічний аспект: Інтегрована звітність допомагає компаніям зменшити свій негативний вплив на навколишнє середовище. Вона сприяє покращенню управління ресурсами, що дозволяє компаніям краще розуміти свої потреби в ресурсах та способи їх ефективного використання. Це може призвести до зниження викидів забруднюючих речовин та споживання енергії, сприяючи збереженню природних ресурсів та зменшенню екологічного впливу.

Інтегрована звітність також допомагає компаніям зменшити ризики, пов'язані з екологічною діяльністю. Вона дозволяє краще розуміти екологічні ризики, пов'язані з діяльністю компанії, і це може допомогти їй зменшити ці ризики та уникнути потенційних витрат.

Таблиця 1.1.

Вплив інтегрованої звітності на компанії та навколишнє середовище

Аспект	Вплив на компанії	Вплив на навколишнє середовище
Фінансовий аспект	Залучення нових клієнтів і інвесторів, підвищення довіри завдяки КСВ та сталому розвитку, покращення фінансових результатів.	Зменшення викидів та енергоспоживання, збереження природних ресурсів.
Екологічний аспект	Зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, зниження екологічних ризиків та витрат.	Зменшення забруднення та споживання енергії, підтримка природних ресурсів.
Соціальний аспект	Покращення умов праці, задоволеність працівників, зменшення оборотності.	Підтримка місцевих громад та розвиток інфраструктури.

Соціальний аспект: Інтегрована звітність сприяє покращенню умов праці в компаніях. Вона допомагає компаніям краще розуміти потреби своїх працівників і способи створення для них безпечних та благополучних умов праці. Це сприяє підвищенню задоволеності працівників і зниженню оборотності персоналу.

Інтегрована звітність також підтримує місцеві громади, допомагаючи компаніям краще розуміти свої впливи на ці громади і способи їх підтримки.

Це може включати в себе фінансову підтримку місцевих ініціатив, розвиток інфраструктури та інші способи сприяння розвитку місцевих спільнот.

Отже, інтегрована звітність є важливим інструментом для компаній у досягненні сталого розвитку та корпоративної відповідальності. Вона допомагає компаніям покращити свою стратегію та управління, збільшити прозорість та підзвітність перед стейкхолдерами, а також покращити фінансові результати. Інтегрована звітність сприяє покращенню економічної ефективності, зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище та підвищенню соціального впливу компаній.

Інтегрована звітність є ключовим інструментом корпоративної комунікації та фінансової звітності сучасних підприємств. Цей підхід передбачає об'єднання інформації про фінансові результати, соціальну відповідальність, екологічні показники та інші аспекти діяльності компанії в єдиному звіті.

Інтегрована звітність надає інвесторам та іншим зацікавленим сторонам більш повну та різноманітну інформацію про фінансовий стан та діяльність компанії. Вона дозволяє оцінити не лише фінансову прибутковість, але і ступінь соціальної відповідальності та екологічної стійкості підприємства. Це допомагає інвесторам зробити більш обґрунтований вибір щодо інвестицій, враховуючи не лише потенційний фінансовий ризик, але і ризики, пов'язані з екологічною та соціальною сферами [3, с. 50–56].

Звіти, які базуються на принципах інтегрованої звітності, дозволяють підприємствам більш чітко визначити свої цілі та стратегії в сфері сталого розвитку. Це сприяє покращенню управління ресурсами та ризиками, а також зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище. Компанії, які активно прагнуть до впровадження інтегрованої звітності, зазвичай більше уваги приділяють питанням енергоефективності, використанню відновлюваних джерел енергії та мінімізації викидів шкідливих речовин.

Одним із важливих аспектів інтегрованої звітності є залучення стейкхолдерів до процесу розробки та публікації звітів. Інтегрована звітність

підтримує відкритий та прозорий діалог між компанією та її стейкхолдерами, включаючи акціонерів, клієнтів, постачальників, регуляторів та громадські організації. Цей діалог сприяє врахуванню інтересів різних груп інтересів у процесі прийняття рішень та формулювання стратегій.

Інтегрована звітність також сприяє покращенню управління ризиками та збільшенню ступеня внутрішньої контрольної системи підприємства. Компанії, які активно застосовують цей підхід, зазвичай мають більше прозорих процедур та політик в сфері управління ризиками, що сприяє зниженню фінансових та репутаційних ризиків.

Інтегрована звітність може також впливати на спосіб, яким компанії отримують фінансування та залучають інвестиції. Інвестори, які активно враховують екологічні та соціальні аспекти у своїх рішеннях, можуть бути більш схильні інвестувати в компанії, які активно впроваджують інтегровану звітність і демонструють свою соціальну відповідальність.

Отже, інтегрована звітність є важливим інструментом для покращення взаємодії компаній з інвесторами та стейкхолдерами. Вона надає більш повну та об'єктивну інформацію про фінансовий стан та діяльність підприємства, сприяє залученню інвестицій та покращенню управління ризиками. Компанії, які активно впроваджують інтегровану звітність, можуть отримати перевагу на ринку інвестицій та збільшити свою конкурентоспроможність в умовах сучасного бізнесу, де сталість та соціальна відповідальність стають все важливішими факторами успіху.

1.2. Нормативна база та міжнародні стандарти інтегрованої звітності

Міжнародні стандарти інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Framework, IIRC) визначають сучасні підходи до підготовки інтегрованих звітів. IIRC, заснована в 2010 році, має за мету сприяти розвитку інтегрованої звітності на всесвітньому рівні. Ці стандарти включають у себе шість основних принципів, які покликані забезпечити єдиний та системний підхід до інтегрованої звітності.

Цілісність є одним з ключових принципів інтегрованої звітності. Згідно з цим принципом, інтегрований звіт повинен представляти комплексне уявлення про діяльність організації, враховуючи її фінансові, нефінансові та соціальні аспекти. Це означає, що звіт повинен бути більшим за звичайні фінансові звіти, і відображати вплив організації на різні аспекти суспільства та довкілля [4, с. 190-195].

Принцип «Зацікавлені сторони» вказує на необхідність орієнтації інтегрованого звіту на задоволення потреб усіх зацікавлених сторін організації. Інтегрований звіт повинен бути спрямований на комунікацію з різними групами зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, клієнтів, споживачів, урядові органи, громадські організації та інші.

Цінність - це ще один важливий принцип інтегрованої звітності. Інтегрований звіт повинен акцентувати увагу на тому, як організація створює цінність в довгостроковій перспективі. Це включає в себе не тільки фінансову цінність, але і соціальну і екологічну вартість, яку організація приносить суспільству та навколишньому середовищу.

Принцип «Якість» ставить під сумнівність достовірність, об'єктивність та прозорість інтегрованого звіту. Інтегрований звіт повинен бути надійним та неупередженим, щоб зацікавлені сторони могли вірити в надану інформацію. Прозорість є ключовим елементом, який дозволяє зрозуміти, яким чином були зібрані та підготовлені дані для інтегрованого звіту.

Суттєвість вказує на необхідність включення тільки суттєвої інформації до інтегрованого звіту. Інтегрований звіт повинен концентруватися на ключових питаннях та аспектах, які мають суттєвий вплив на організацію та її зацікавлені сторони. Це допомагає підвищити увагу до основних питань та спрощує сприйняття інформації.

Збалансованість - це останній основний принцип інтегрованої звітності. Інтегрований звіт повинен надавати збалансоване уявлення про діяльність організації, включаючи як позитивні, так і негативні аспекти. Це допомагає уникнути перекручення фактів та створює об'єктивну картину діяльності організації.

Крім шести основних принципів, Міжнародна рамка інтегрованої звітності також містить ряд рекомендацій щодо структури та змісту інтегрованих звітів. Інтегрований звіт повинен складатися з наступних компонентів:

1. Заява про призначення: Заява про призначення пояснює мету інтегрованого звіту, а також визначає його зацікавлені сторони. Ця частина допомагає читачам зрозуміти, для чого створюється звіт та кому він призначений.

2. Стратегія та управління: Цей компонент розкриває стратегію організації та її систему управління. Він вказує на те, як організація планує досягти своїх цілей та якими ресурсами вона керує.

3. Підхід до управління капіталом: Цей компонент пояснює, як організація керує різними видами капіталу, включаючи фінансовий, людський, природний, соціальний та капітал відносин. Він відображає, як організація використовує різні види капіталу для досягнення своїх цілей.

4. Вплив на капітал: Цей компонент описує, як діяльність організації впливає на її різні види капіталу. Він розглядає позитивний та негативний вплив організації на фінансовий, соціальний, природний та інші види капіталу.

5. Сценарії збереження та розмивання цінності: Цей компонент описує можливі сценарії, які можуть вплинути на здатність організації

створювати цінність в довгостроковій перспективі. Він допомагає оцінити ризики та можливості, які можуть виникнути у майбутньому [5, с. 145–152].

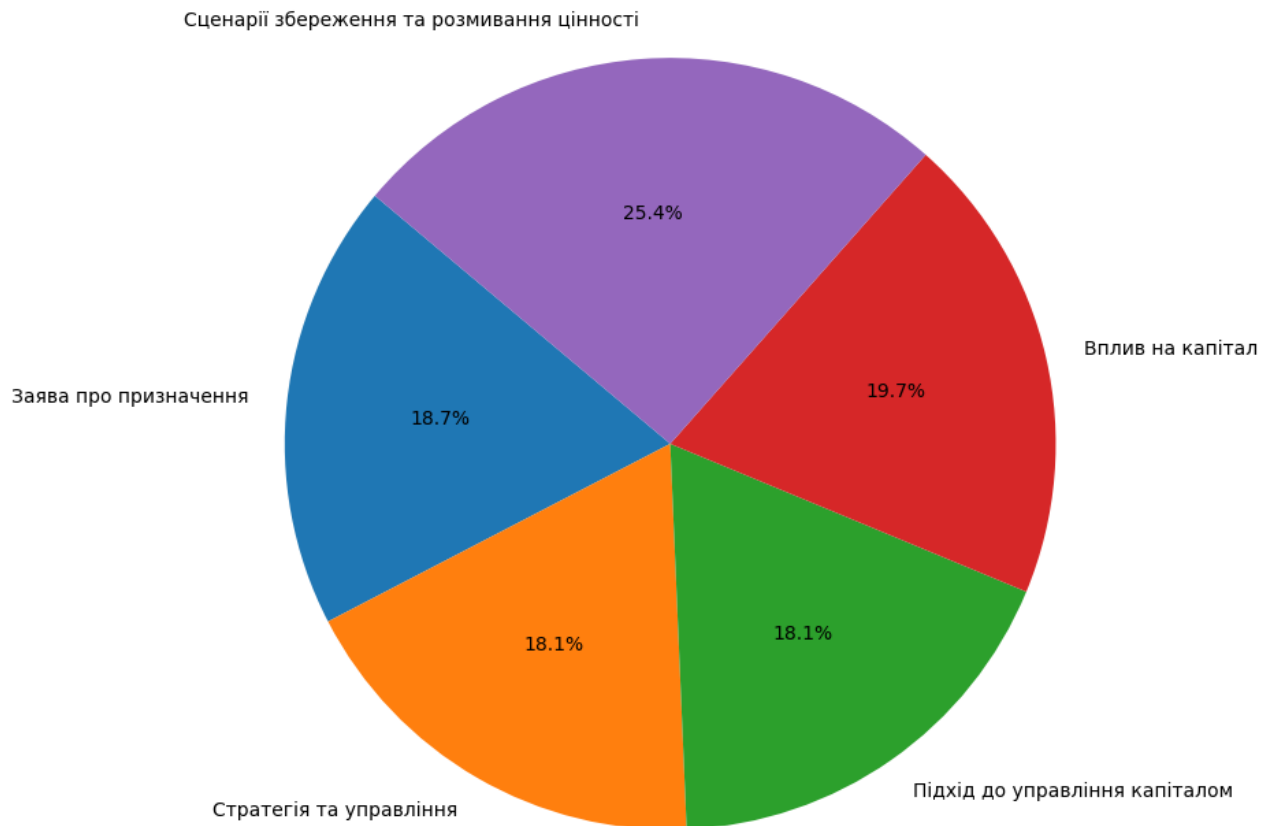

Рис. 1.1. Візуалізація компонентів інтегрованого звіту

Джерело: побудовано автором

Інтегрована звітність є відносно новим підходом до фінансової звітності, і її поширення в усьому світі ще не є широким. Однак інтерес до інтегрованої звітності зростає, оскільки все більше зацікавлених сторін усвідомлюють важливість комплексного уявлення про діяльність організації. Інтегровані звіти допомагають організаціям краще розуміти свої впливи на суспільство та довкілля, а також покращити процеси управління та приймання рішень. Вони також допомагають інвесторам та іншим зацікавленим сторонам отримувати більш повне та об'єктивне уявлення про стан організації.

IIRC виникла в 2010 році з метою розробки та популяризації міжнародних стандартів інтегрованої звітності. Організація є незалежною та неприбутковою, і її членами є представники корпорацій, професійних

асоціацій, регуляторів та інших зацікавлених сторін. Робота IIRC спрямована на встановлення загальноприйнятих принципів та керівних ліній для підготовки інтегрованих звітів.

Однією з ключових ролей IIRC є розробка Міжнародних стандартів інтегрованої звітності, які визначають вимоги до змісту та структури інтегрованих звітів. Ці стандарти надають організаціям рамки для підготовки інтегрованих звітів та допомагають забезпечити їхню якість та послідовність. Розробка стандартів виконується на основі консультацій з зацікавленими сторонами та враховує сучасні тенденції у сфері звітності та сталого розвитку.

Ще однією важливою роллю IIRC є сприяння усвідомленню та впровадженню підходу до інтегрованої звітності серед різних організацій та компаній. Організація проводить навчальні заходи, семінари та конференції, на яких розглядаються питання пов'язані з інтегрованою звітністю та обмінюються досвідом. Це сприяє підвищенню обізнаності та компетентності учасників ринку щодо інтегрованої звітності.

Крім того, IIRC виступає як адвокат інтегрованої звітності перед різними зацікавленими сторонами, включаючи урядові органи, інвесторів, аналітиків, рейтингові агентства та інші групи. Організація активно співпрацює з регуляторами та стандартизаційними організаціями, щоб сприяти визнанню інтегрованої звітності як важливого інструменту для прийняття рішень.

Також IIRC проводить дослідження та аналіз сучасних тенденцій у галузі інтегрованої звітності. Ці дослідження допомагають зрозуміти переваги та виклики, пов'язані з інтегрованою звітністю, та сприяють розвитку кращих практик в цій сфері. Інформація, отримана в результаті досліджень, також використовується для вдосконалення Міжнародних стандартів інтегрованої звітності та розробки нових принципів та рекомендацій [6].

Крім цього, IIRC відіграє роль у формуванні міжнародного діалогу та обміні думками щодо інтегрованої звітності. Організація сприяє співпраці між різними групами зацікавлених сторін та сприяє обміну досвідом та

інформацією. Це сприяє розвитку інтегрованої звітності як міжнародного стандарту та сприяє покращенню якості та достовірності інтегрованих звітів.

Національні стандарти інтегрованої звітності (НСІЗ) є важливим інструментом для фінансової та корпоративної звітності в Україні. Ці стандарти розробляються та впроваджуються Міністерством фінансів України з метою забезпечення більшої прозорості та якості звітності державних підприємств і емітентів цінних паперів.

Національні стандарти інтегрованої звітності базуються на Міжнародних стандартах інтегрованої звітності (МСІЗ), але вони можуть містити деякі специфічні вимоги, які враховують національні умови та особливості. Це дозволяє адаптувати стандарти до потреб українського ринку та бізнес-середовища. НСІЗ встановлюють стандартизований формат інтегрованих звітів для державних підприємств і компаній, що випускають цінні папери.

Таблиця 1.2.

Основні складові Національних стандартів інтегрованої звітності

Складова	Опис
Звіт про управління	Інформація про стратегію, управління та результати діяльності підприємства.
Звіт про фінансову діяльність	Інформація про фінансовий стан, фінансові показники, та іншу фінансову інформацію.
Звіт про соціальну та екологічну діяльність	Дані про корпоративну відповідальність, соціальні програми, стосунки з працівниками, вплив на навколишнє середовище та інші соціальні та екологічні показники.

Наведемо детальний аналіз:

1. Звіт про управління: Цей звіт містить інформацію про стратегію, управління та результати діяльності підприємства. Він надає можливість зацікавленим сторонам отримати уявлення про стратегічний напрямок розвитку компанії, її корпоративне управління та виконання стратегічних цілей.

2. Звіт про фінансову діяльність: Цей звіт містить інформацію про фінансовий стан підприємства, включаючи фінансові показники, звітність за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, а також іншу фінансову інформацію, яка може бути корисною для інвесторів та кредиторів.

3. Звіт про соціальну та екологічну діяльність: Цей звіт містить інформацію про соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємства. Він включає в себе дані про корпоративну відповідальність, соціальні програми, стосунки з працівниками, вплив на навколишнє середовище та інші соціальні та екологічні показники.

Впровадження інтегрованої звітності в Україні розпочалося в 2015 році зі схвалення Плану заходів Міністерства фінансів України. У 2016 році були затверджені Методичні рекомендації щодо підготовки інтегрованої звітності, що надали підприємствам настанови щодо впровадження цих стандартів. У 2017 році Міністерство фінансів України офіційно затвердило Національні стандарти інтегрованої звітності.

На сьогоднішній день інтегровану звітність застосовують близько 100 підприємств в Україні. Це демонструє певний рівень прийняття інтегрованих звітів серед бізнес-спільноти та державних підприємств.

Перспективи розвитку інтегрованої звітності в Україні досить обіцяючі. ІЗ забезпечує більш інформативне та всебічне відображення діяльності підприємств, що відповідає очікуванням зацікавлених сторін. Це може сприяти підвищенню прозорості та ефективності діяльності підприємств, а також зміцненню довіри до них з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін [7, с. 190-195].

У майбутньому очікується, що інтегрована звітність буде застосовуватися більш широко в Україні, охоплюючи більше компаній та секторів економіки. Це сприятиме підвищенню стандартів звітності та підвищенню рівня корпоративної відповідальності в країні.

Отже, національні стандарти інтегрованої звітності грають важливу роль у покращенні корпоративної звітності в Україні. Їх впровадження сприяє

більш прозорій, інформативній та відповідальній звітності, що є ключовим для підвищення довіри в інвесторів і кредиторів. З розвитком інтегрованої звітності в Україні можна очікувати покращення стандартів корпоративної відповідальності та зростання конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку.

Співвідношення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ) з національним законодавством України в сучасному бізнесовому середовищі є надзвичайно важливим аспектом для підприємств, які здійснюють свою діяльність на території України. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлює обов'язок складати фінансову звітність відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку (НСБО) або МСФЗ для підприємств, які функціонують на території України. Це регулювання є ключовим для забезпечення якості фінансової звітності та її порівнянності з міжнародними показниками.

Національні стандарти бухгалтерського обліку України (НСБО) розробляються та затверджуються Міністерством фінансів України. Вони базуються на МСФЗ, але можуть містити певні відхилення від них. Це може бути обумовлено специфікою українського бізнесового середовища або іншими факторами, які враховуються при адаптації міжнародних стандартів до національного контексту [8, с. 265–269].

Співвідношення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ) з національним законодавством України регулюється Положенням про національні стандарти бухгалтерського обліку, яке було затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 2011 року № 1588. Це Положення встановлює правила застосування МСФЗ на території України та обов'язковість їх використання для певних категорій підприємств.

Згідно з цим Положенням, МСФЗ є обов'язковими для застосування підприємствами, які здійснюють діяльність на території України, у таких випадках:

1. Підприємство є емітентом цінних паперів, які допущені до торгів на фондовій біржі. Це важливий аспект для забезпечення прозорості та інвесторської довіри.

2. Підприємство є фінансовою установою, яка підпадає під регулювання Національного банку України. Це стосується банків та інших фінансових установ, які мають великий вплив на фінансову стабільність країни.

3. Підприємство є суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність у сфері аудиту, консалтингу, страхування, банківської справи, страхування життя, фінансового посередництва, інвестиційної діяльності, а також у сфері, що регулюється законодавством інших держав, якщо це передбачено міжнародними договорами України.

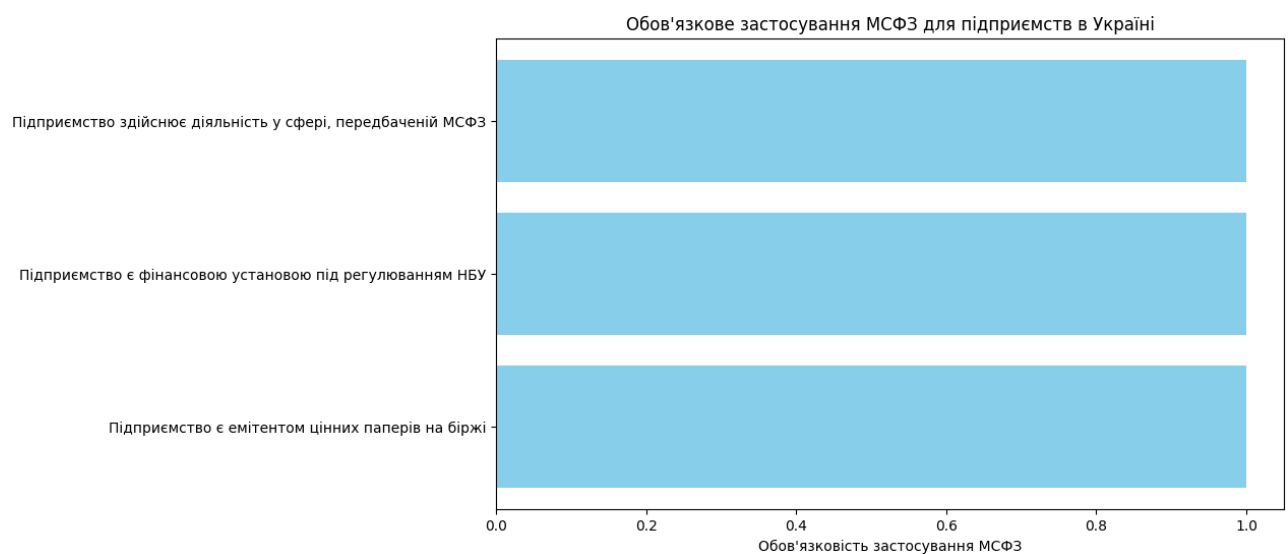

Рис. 1.2. Обов'язкове застосування МСФЗ для підприємств в Україні

Джерело: побудовано автором

У разі застосування МСФЗ підприємства повинні дотримуватися всіх вимог цих стандартів. При цьому підприємства можуть застосовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, якщо це не суперечить МСФЗ. Це надає підприємствам певну гнучкість при виборі стандартів, які найкраще відповідають їхній специфіці та потребам.

Для кращого розуміння співвідношення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ) з національним законодавством України розглянемо приклади співвідношення окремих стандартів МСФЗ з національним законодавством України:

1. МСФЗ 1 «Подання фінансової звітності». Цей стандарт визначає загальні вимоги до подання фінансової звітності. Він відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо змісту та форми фінансової звітності. Це забезпечує відповідність міжнародних та національних вимог щодо фінансової звітності [9].

2. МСФЗ 2 «Відображення капіталу». Цей стандарт визначає облік капіталу підприємства. Він відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо обліку статутного капіталу, додаткового капіталу, нерозподіленого прибутку та інших складових капіталу підприємства. Ця відповідність допомагає забезпечити коректний облік капіталу та його відображення в фінансовій звітності.

3. МСФЗ 3 «Об'єднання підприємств». Цей стандарт визначає облік об'єднань підприємств. Він відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо обліку придбаних та приєднаних підприємств. Це допомагає підприємствам коректно відображати фінансові результати об'єднань у своїй звітності.

4. МСФЗ 4 «Страховий облік». Цей стандарт визначає облік страхових операцій. Він відповідає вимогам Закону України «Про страхування» щодо обліку страхових резервів та інших страхових зобов'язань. Це важливо для страхових компаній та забезпечення їхньої фінансової стабільності.

5. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Цей стандарт визначає облік фінансових інструментів. Він відповідає вимогам Закону України «Про фінансові інструменти» щодо обліку фінансових активів та фінансових

зобов'язань. Це допомагає забезпечити правильний облік фінансових інструментів у фінансовій звітності підприємств.

У 2023 році в Україні спостерігається активний процес розробки нормативно-правової бази для інтегрованої звітності. Важливим кроком в цьому напрямку було прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» у 2022 році. Цей закон впроваджує міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) в Україні і включає положення щодо інтегрованої звітності, визначаючи її принципи та вимоги до підготовки та подання [10, с. 162].

На сьогоднішній день в Україні проводиться активна робота з розробки методичних рекомендацій щодо підготовки і подання інтегрованої звітності. Ці рекомендації розробляються на основі міжнародних стандартів інтегрованої звітності (МСІЗ) та враховують особливості вітчизняної практики.

Гармонізація нормативно-правової бази інтегрованої звітності в Україні з міжнародними вимогами є важливим завданням. Вона відіграє ключову роль у забезпеченні користувачів звітності більш повним та інформативним розумінням діяльності українських компаній та сприяє розвитку міжнародного співробітництва.

Однією з основних тенденцій розвитку нормативно-правової бази інтегрованої звітності в Україні є поступове впровадження міжнародних стандартів. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлює зв'язок інтегрованої звітності з МСІЗ, що сприяє гармонізації звітності з міжнародними вимогами.

Ще однією важливою тенденцією є посилення вимог до інтегрованої звітності. Закон України передбачає, що інтегрована звітність повинна містити інформацію про стратегію, діяльність, фінансові результати та перспективи організації. Це розширює сферу охоплення інтегрованої звітності та підвищує її корисність для користувачів.

За останні роки спостерігається також зростання практики інтегрованої звітності в Україні. Все більше українських компаній вирішують готувати інтегровані звіти, оскільки вони розуміють переваги цього підходу та відповідність міжнародним стандартам [11, с. 291-295].

Гармонізація нормативно-правової бази інтегрованої звітності в Україні з міжнародними вимогами може здійснюватися кількома способами. Перший спосіб – пряме впровадження МСІЗ без жодних змін. Це передбачає безпосереднє застосування міжнародних стандартів в Україні. Другий спосіб - впровадження МСІЗ з урахуванням особливостей вітчизняної практики. В цьому випадку стандарти можуть адаптуватися до українських умов, щоб врахувати конкретність ринку та особливості діяльності українських підприємств.

РОЗДІЛ 2

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

2.1. Методи та інструменти впровадження інтегрованої звітності

Аналіз необхідності інтегрованої звітності для підприємств в сучасних умовах господарювання в Україні відображає важливість цього інструменту для підприємств та розвитку бізнес-середовища в країні. Інтегрована звітність, як форма обліку та представлення інформації, стає все актуальнішою у сучасних умовах господарювання.

Інтегрована звітність, чи Integrated Reporting, як її називають, є інструментом, який надає комплексний погляд на діяльність підприємства. Вона охоплює не лише фінансові показники, але й нефінансову та соціальну інформацію. Ця форма звітності спрямована на забезпечення прозорості та підзвітності підприємства перед різними зацікавленими сторонами, включаючи інвесторів, кредиторів, працівників, клієнтів, постачальників, громадськість та органи влади [12, с. 123–129].

Україна, як і багато інших країн, на даний момент, не має обов'язкових стандартів для інтегрованої звітності. Проте, на фоні глобалізації економіки та зростання ролі нефінансової інформації, необхідність впровадження цього інструменту для українських підприємств стає більш очевидною.

Переваги інтегрованої звітності для підприємств в Україні:

1. Покращення прозорості та підзвітності: Інтегрована звітність надає більш цілісний та інформативний огляд діяльності підприємства. Це дозволяє зацікавленим сторонам краще зрозуміти стратегію підприємства, його операції та результати.

2. Покращення корпоративного управління: Інтегрована звітність сприяє більш ефективному корпоративному управлінню. Вимагаючи від підприємства розглядати всі аспекти своєї діяльності в комплексі, вона сприяє кращому плануванню та прийняттю рішень.

3. Покращення інвестиційної привабливості: Інтегрована звітність може підвищити інвестиційну привабливість підприємства. Інвесторам надається докладніша інформація про його діяльність, що сприяє зростанню довіри та залученню нових інвестицій [13, с. 451-459].

Крім того, інтегрована звітність може допомогти підприємствам в Україні вирішувати ряд суттєвих завдань та викликів:

4. Дотримання стандартів сталого розвитку: Зважаючи на зростання екологічних та соціальних вимог, інтегрована звітність допоможе підприємствам дотримуватися стандартів сталого розвитку та впроваджувати відповідні практики.

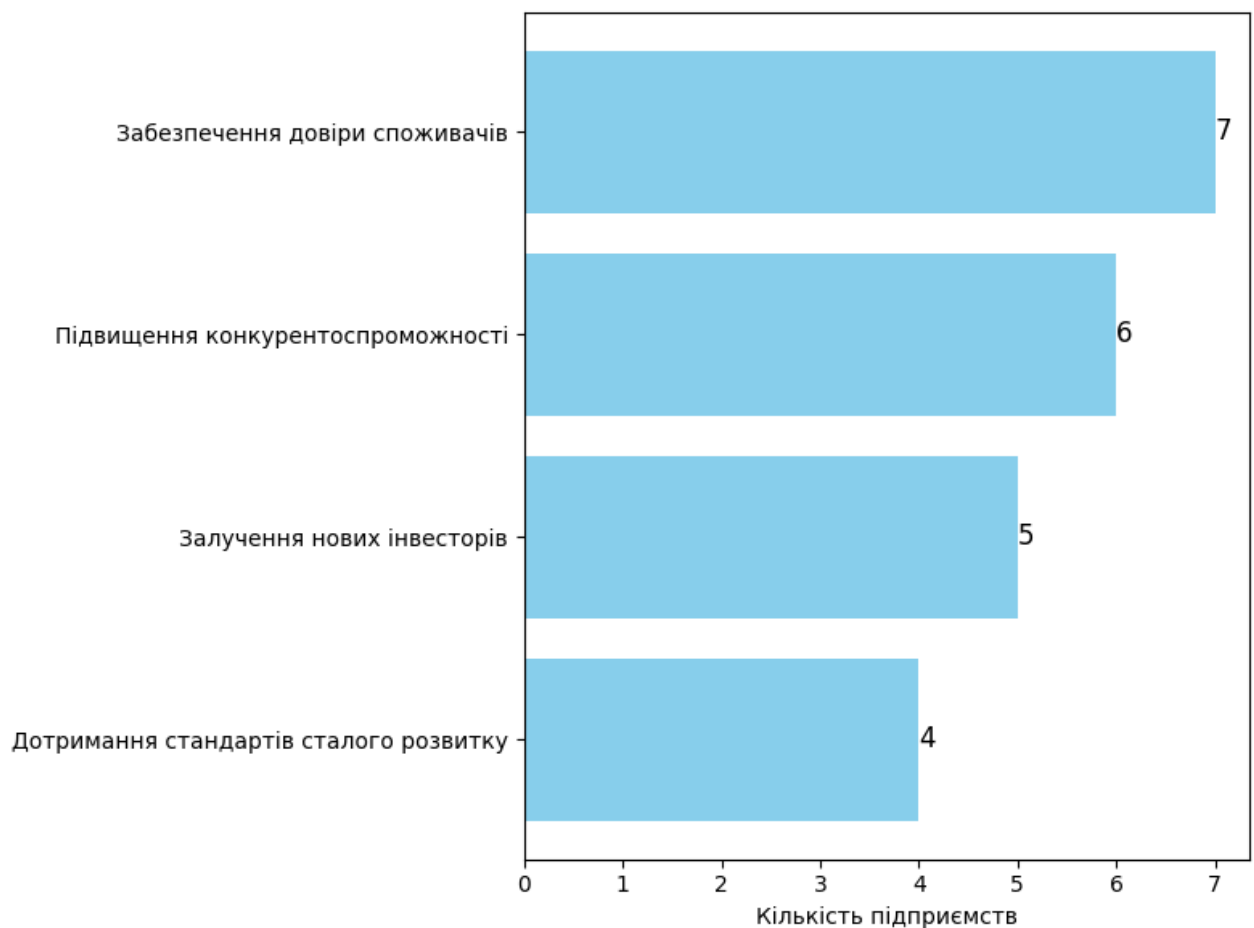

Рис. 2.1. Завдання та виклики підприємств в Україні

1. Залучення нових інвесторів: Завдяки більш докладній та інформативній звітності, підприємства можуть залучити інвесторів, які спеціалізуються на сталому розвитку та екологічно відповідних проєктах.

2. Підвищення конкурентоспроможності: Інтегрована звітність дозволяє підприємствам виділятися серед конкурентів як більш відкриті та відповідальні гравці.

3. Забезпечення довіри споживачів: В умовах зростання обізнаності та вимог споживачів до етичного та сталого бізнесу, інтегрована звітність може допомогти підприємствам забезпечити довіру своїх клієнтів.

Отже, інтегрована звітність має значний потенціал для підприємств в Україні. Вона сприяє створенню більш сталих та відкритих бізнес-середовищ, сприяє покращенню управлінської ефективності та допомагає вирішувати актуальні суспільні виклики. Тому впровадження інтегрованої звітності може стати ключовим кроком для підприємств, які бажають залишатися конкурентоспроможними та відповідати сучасним стандартам управління та звітності [14, с. 265–269].

У сучасних умовах господарювання, де дії підприємств стають все більше впливовими на глобальному рівні, необхідність інтегрованої звітності набуває наступних аспектів та вимог. Глобалізація економіки призводить до того, що підприємства взаємодіють на міжнародних ринках більше, ніж коли-небудь раніше. Ця глобальна активність вимагає від підприємств встановлення високих стандартів щодо прозорості та підзвітності перед зацікавленими сторонами з різних країн. Саме тут інтегрована звітність здатна відігравати критичну роль.

По-перше, інтегрована звітність дозволяє підприємствам подавати інформацію, яка охоплює всі аспекти їх діяльності - як фінансові, так і нефінансові. Це означає, що підприємства повинні включати в свої звіти не лише фінансові показники, але й дані щодо їхнього впливу на навколишнє середовище, соціальну відповідальність, інноваційність та інші аспекти, які можуть впливати на їхню діяльність та репутацію.

По-друге, глобальні інвестори, кредитори, працівники, клієнти, постачальники та громадськість стають все більш свідомими щодо важливості нефінансових показників діяльності підприємства. Вони не обмежуються

вивченням лише фінансових звітів, а також вимагають доступу до інформації, яка стосується соціальних і екологічних показників, етичних питань і корпоративної відповідальності. Інтегрована звітність надає можливість надавати цілісний огляд діяльності підприємства, включаючи всі ці важливі аспекти, що є ключовими для різних зацікавлених сторін [15, с. 87–90].

По-третє, з посиленням вимог до корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), інтегрована звітність стає невід'ємною частиною стандартів корпоративного управління. Корпоративна соціальна відповідальність - це зобов'язання підприємства внести вклад у розвиток суспільства та довкілля, що виходить за рамки його економічної діяльності. Інтегрована звітність дозволяє підприємствам визначити свої КСВ і продемонструвати їх вплив на їхню діяльність. Це можуть бути заходи щодо зменшення викидів в атмосферу, підтримки громадських ініціатив та інші соціальні та екологічні заходи.

Перспективи розвитку інтегрованої звітності в Україні також є значущими. Уряд України вже заявив про свій намір впровадити обов'язкову інтегровану звітність для великих підприємств до 2025 року. Цей крок важливий для підвищення стандартів корпоративного управління в країні і забезпечення більшої прозорості та підзвітності в українському бізнесі.

Крім того, в Україні спостерігається ріст інтересу до добровільної інтегрованої звітності. З кожним роком все більше українських підприємств розпочинають складати інтегровані звіти, що свідчить про їхню готовність відповідати сучасним стандартам управління та звітності. Цей тренд має потенціал продовжуватися в майбутньому, що буде сприяти підвищенню якості корпоративного управління та створенню сприятливого середовища для розвитку бізнесу в Україні [16, с. 265–269].

Впровадження інтегрованої звітності на підприємствах в Україні є складним та комплексним процесом, який передбачає значні зусилля і ресурси. Цей процес можна розглядати як послідовний набір етапів, кожен з

яких має свою важливу роль у впровадженні інтегрованої звітності на підприємстві.

Таблиця 2.1.

Перелік і назви етапів

Етап	Назва етапу
Перший	Підготовчий етап
Другий	Стратегічне планування
Третій	Збір та аналіз інформації
Четвертий	Підготовка звіту
П'ятий	Поширення звіту серед зацікавлених сторін

Почнемо з першого етапу – підготовчого. На цьому етапі підприємство повинно чітко визначити, чому воно потребує інтегровану звітність. Це може бути пов'язано з бажанням підприємства покращити свою репутацію, залучити більше інвесторів, відповісти на вимоги законодавства або відповісти на очікування своїх зацікавлених сторін. Оцінка стану готовності до впровадження інтегрованої звітності також є важливою на цьому етапі. Підприємство повинно визначити, чи володіє воно необхідними ресурсами, знаннями та компетенціями для проведення цього процесу. Основним результатом цього етапу є розробка плану дій, який включає в себе кроки, необхідні для впровадження інтегрованої звітності.

Другий етап – це стратегічне планування. На цьому етапі підприємство розробляє стратегію інтегрованої звітності, яка визначатиме цілі, структуру, формат та методи підготовки інтегрованого звіту. Цілі інтегрованої звітності повинні бути конкретними, вимірюваними, досяжними, актуальними та часово обмеженими. Наприклад, однією з цілей може бути поліпшення прозорості та підзвітності підприємства перед зацікавленими сторонами. Це означає, що підприємство має забезпечити доступність інформації, яка стосується його діяльності та впливу на навколишнє середовище. Іншою ціллю може бути покращення корпоративного управління, що передбачає впровадження кращих практик управління, включаючи внутрішні контрольні системи та стандарти етики. Також можливо визначити ціль щодо покращення

інвестиційної привабливості підприємства, залучення нових інвесторів та забезпечення стабільності фінансового стану.

Третій етап – це збір та аналіз інформації. На цьому етапі підприємство має зібрати всю необхідну інформацію для підготовки інтегрованого звіту. Ця інформація може бути різного виду, включаючи фінансові дані, нефінансові показники, інформацію про соціальну відповідальність та інші аспекти діяльності підприємства. Особливу увагу слід приділити якості та достовірності цієї інформації, оскільки вона буде використовуватися для підготовки інтегрованого звіту та прийняття стратегічних рішень.

Четвертий етап – підготовка звіту. На цьому етапі підприємство має підготувати інтегрований звіт відповідно до міжнародних стандартів інтегрованої звітності. Підприємство повинно враховувати усі вимоги стандартів, включити всю необхідну інформацію та надати звіт в чіткому та доступному форматі. Підготовка інтегрованого звіту може бути складним завданням, оскільки вимагає інтеграції різних типів інформації та визначення їхнього впливу на діяльність підприємства [17, с. 50-58].

П'ятий етап – це поширення звіту серед зацікавлених сторін. Після підготовки інтегрованого звіту підприємство має забезпечити доступність цього звіту для всіх зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, клієнти, постачальники, громадськість та органи влади. Це може бути здійснено шляхом публікації звіту на вебсайті підприємства, розсилки його паперових копій зацікавленим сторонам або іншими доступними способами.

Узагальнюючи, впровадження інтегрованої звітності на підприємствах в Україні вимагає ретельного планування та виконання ряду етапів, починаючи від підготовчого і завершуючи поширенням звіту серед зацікавлених сторін. Цей процес допомагає підприємствам відповідати на сучасні вимоги щодо прозорості, підзвітності та сталого розвитку, що є ключовими в аспекті їхньої успішної діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Впровадження інтегрованої звітності (ІЗ) в сучасних умовах господарювання є складним та комплексним процесом, який вимагає від

підприємств налагодження ефективних систем управління та звітності, а також активного залучення зацікавлених сторін до процесу розробки звіту. В даному контексті важливу роль відіграють сучасні програмні продукти та ІТ-інструменти, які допомагають у здійсненні цього процесу.

На ринку України доступний широкий спектр програмного забезпечення та ІТ-інструментів, які можуть бути використані для ефективного ведення інтегрованої звітності. Ці продукти можна умовно розділити на кілька категорій залежно від їхнього призначення та функціональності.

По-перше, існують програми для управління бізнес-процесами (BPM), які дозволяють підприємствам автоматизувати та оптимізувати свої бізнес-процеси. Це включає в себе процеси управління фінансовою, нефінансовою та соціальною інформацією, які становлять важливу складову інтегрованої звітності. Програмне забезпечення цього типу дозволяє автоматизувати збір та аналіз даних, що потрібні для підготовки інтегрованих звітів, та сприяє підвищенню ефективності процесу.

По-друге, існують програмні продукти для управління контентом (CMS), які дозволяють створювати, зберігати та управляти контентом, включаючи інформацію, необхідну для інтегрованої звітності. Оскільки інтегрована звітність передбачає представлення різних видів інформації, від фінансової до нефінансової та соціальної, програми для управління контентом допомагають зберігати ці дані, забезпечуючи їх доступність та актуальність.

По-третє, для аналізу даних, який також є важливою частиною інтегрованої звітності, використовують програмне забезпечення для бізнес-аналітики (BI). Ці інструменти дозволяють підприємствам аналізувати різні типи даних, включаючи дані, необхідні для інтегрованої звітності. Вони надають можливість визначити тенденції, виявити аномалії та використовувати аналітичні дані для прийняття управлінських рішень.

Один з найпопулярніших програмних продуктів для управління бізнес-процесами в Україні - SAP Business Suite. Це високоефективне програмне забезпечення дозволяє підприємствам автоматизувати широкий спектр бізнес-

процесів, включаючи ті, які стосуються підготовки інтегрованої звітності. SAP Business Suite включає модулі для управління нефінансовою та соціальною інформацією, що дозволяє забезпечити повноту та цілісність інтегрованих звітів [18, с. 314-316].

Oracle E-Business Suite - інший популярний програмний продукт для управління бізнес-процесами, який надає схожі можливості з SAP Business Suite. Обидва ці продукти сприяють автоматизації та оптимізації бізнес-процесів, що включаються в інтегровану звітність.

Для управління контентом в Україні часто використовують програмні продукти, такі як Microsoft SharePoint, Alfresco та Confluence. Ці інструменти дозволяють підприємствам створювати, організовувати та зберігати контент, включаючи інформацію, яка потрібна для підготовки інтегрованих звітів.

Для аналізу даних в Україні часто використовують програми для бізнес-аналітики, такі як Microsoft Power BI, Tableau та QlikView. Ці інструменти допомагають підприємствам виявляти закономірності в даних, визначати ключові показники та створювати звіти, необхідні для інтегрованої звітності.

Для ефективного ведення ІЗ і забезпечення дотримання всіх необхідних стандартів та вимог, підприємствам можуть бути корисні різні ІТ-інструменти. Один з них - це системи управління базами даних (СУБД). СУБД використовуються для зберігання та управління різноманітними даними, включаючи дані ІЗ. Завдяки СУБД, підприємства можуть ефективно організовувати та аналізувати інформацію, необхідну для складання ІЗ.

Ще одним корисним інструментом є системи управління електронними документами (СЕД). Вони дозволяють зберігати та керувати електронними документами, включаючи всі документи, пов'язані з ІЗ. Це спрощує процес обробки інформації та підвищує доступність документів для всіх зацікавлених сторін.

Для забезпечення безпеки даних ІЗ використовуються системи управління безпекою (СУБ). Вони призначені для захисту інформації від несанкціонованого доступу, використання та розголошення. Оскільки дані ІЗ

містять конфіденційну і важливу інформацію, забезпечення їх безпеки є надзвичайно важливим завданням.

Обираючи програмне забезпечення та ІТ-інструменти для ведення ІЗ, підприємство повинно враховувати кілька ключових факторів. По-перше, це фінансові можливості підприємства. Вибір інструментів повинен бути в межах фінансових можливостей організації, оскільки програмне забезпечення та обладнання можуть вимагати значних витрат.

Розмір підприємства також має важливе значення. Для великих корпорацій можуть бути необхідні потужні та розширені системи, в той час як для менших підприємств можуть підійти більш прості і доступні інструменти.

Сфера діяльності підприємства також може вплинути на вибір ІТ-інструментів. Наприклад, підприємства, які важливо акцентують на екологічних аспектах своєї діяльності, можуть віддавати перевагу інструментам, які спеціалізуються на відповідних екологічних аспектах ІЗ.

Необхідні функції та можливості програмного продукту або ІТ-інструменту також мають бути враховані при виборі. Кожна організація може мати свої унікальні потреби щодо функціональності, і тому важливо вибрати інструменти, які відповідають конкретним вимогам [19, с. 6-10].

Ринок програмного забезпечення та ІТ-інструментів для ефективного ведення ІЗ постійно розвивається. Нові технології та тенденції призводять до появи нових продуктів та інструментів, які можуть допомогти підприємствам підвищити ефективність ведення ІЗ. Тому важливо бути в курсі останніх розробок і змін на ринку.

Для того, щоб інтегрована звітність могла бути ефективною в Україні, необхідно провести глибоку адаптацію цього інструменту до специфіки українських підприємств та враховувати численні фактори, які впливають на ефективність його застосування.

По-перше, слід звернути увагу на рівень розвитку корпоративного управління в Україні. На жаль, в багатьох українських підприємствах цей аспект діяльності ще не досяг звідкись високого стандарту. Це створює значні

виклики для впровадження інтегрованої звітності, оскільки вона передбачає звітність про нефінансові показники, які, у свою чергу, вимагають відповідного рівня корпоративного управління. Тому однією з головних меть цього інструменту повинно бути підвищення ефективності корпоративного управління та забезпечення більшої прозорості та підзвітності підприємств перед усіма зацікавленими сторонами.

По-друге, стан розвитку нефінансової інформації в Україні потребує серйозного удосконалення. В порівнянні з розвиненими країнами, в Україні стан розвитку нефінансової інформації є менш розвиненим. Це створює виклик у плані розробки підходів до оцінки та вимірювання нефінансових показників діяльності підприємств. Зокрема, необхідно розробити систему стандартизованих методологій та критеріїв, які б враховували українські реалії та специфіку підприємницького середовища. Це допоможе підприємствам більш об'єктивно надавати інформацію про свою соціальну відповідальність, екологічні показники, ступінь впливу на громадськість тощо.

По-третє, інтегрована звітність повинна бути адаптована до культурних та соціальних особливостей України. Це означає, що при розробці і впровадженні цього інструменту слід враховувати такі фактори, як національні цінності, традиції та звичаї. Українське суспільство має свої унікальні особливості, і інтегрована звітність повинна бути спрямована на забезпечення взаємопорозуміння та прийняття інформації як для внутрішнього, так і для зовнішнього споживання.

Таким чином, інтегрована звітність може стати потужним інструментом для підвищення ефективності управління підприємствами в Україні, а також забезпечення більшої прозорості та підзвітності перед усіма зацікавленими сторонами. Однак її успішне впровадження вимагає комплексного підходу, включаючи адаптацію до українських реалій, покращення корпоративного управління та розвиток нефінансової звітності. Тільки за таких умов інтегрована звітність зможе відігравати важливу роль у підтримці сталого розвитку підприємств і української економіки в цілому.

На основі аналізу наведених факторів можна сформулювати методичні рекомендації для ефективної адаптації інтегрованої звітності під специфіку українських підприємств. Ці рекомендації включають в себе ключові аспекти, які потрібно враховувати при впровадженні інтегрованої звітності в Україні.

Першочерговою метою інтегрованої звітності в Україні повинно бути підвищення ефективності корпоративного управління. Це вимагає організації управління процесом складання інтегрованого звіту, який повинен бути ретельно структурованим та включати участь всіх зацікавлених сторін. Керівництво, персонал, акціонери, інвестори, кредитори, клієнти, постачальники, громадськість та органи влади повинні бути активно включені у цей процес, що забезпечить зовнішню та внутрішню підзвітність підприємства [20, с. 63-65].

Крім того, концептуальні основи інтегрованої звітності в Україні повинні базуватися на принципах сталого розвитку, стратегічної спрямованості, зв'язності інформації, відносин зі стейкхолдерами, релевантності, достовірності, суттєвості, надійності і повноти. Це допоможе забезпечити збалансовану та комплексну інформацію про діяльність підприємства та його вплив на навколишнє середовище.

Щодо змісту та структури інтегрованого звіту в Україні, важливо, щоб він включав інформацію про всі аспекти діяльності підприємства, охоплюючи фінансові, нефінансові та соціальні показники. Це дозволить зацікавленим сторонам отримати повний та об'єктивний огляд діяльності підприємства та його впливу на суспільство.

Крім того, інтегрована звітність повинна враховувати стан розвитку нефінансової інформації в Україні. Враховуючи менший рівень розвитку нефінансової звітності в порівнянні з розвинутими країнами, необхідно розробити прості та зрозумілі підходи до оцінки та вимірювання нефінансових показників діяльності підприємств. Це допоможе забезпечити доступність та розповсюдження інформації про нефінансові показники серед українських підприємств та зацікавлених сторін.

Інтегрована звітність також повинна бути адаптована до культурних та соціальних особливостей України. Однією з ключових рекомендацій є використання мови та символів, які є зрозумілими для українських читачів. Це дозволить забезпечити більшу доступність та відкритість інформації, що є важливим аспектом в умовах українського суспільства.

Отже, ефективна адаптація інтегрованої звітності в Україні вимагає комплексного підходу та уваги до деталей. Забезпечення ефективного корпоративного управління, врахування концептуальних принципів, розширення змісту та структури звіту, удосконалення нефінансової інформації та адаптація до культурних особливостей - це ключові складові успішної інтеграції цього інструменту в українському бізнесі. Враховуючи ці аспекти, Україна може досягти позитивних результатів у впровадженні інтегрованої звітності та сприяти сталому розвитку свого підприємницького середовища.

Впровадження інтегрованої звітності в Україні представляє собою складний процес, що пов'язаний з рядом викликів та бар'єрів. Один із основних бар'єрів полягає в недостатньому рівні нормативно-правової бази. Україна не має єдиних вимог до інтегрованої звітності, і наразі існують окремі нормативні акти, що регулюють різні аспекти цієї сфери. Серед них - Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Однак ці нормативні акти не відповідають повністю міжнародним стандартам ІЗ.

Другим важливим бар'єром є неготовність підприємств до впровадження ІЗ. Багато підприємств в Україні не мають достатньої підготовки для цього процесу. Для успішного впровадження ІЗ вони повинні розробити відповідну облікову політику, систему управління інформацією та систему внутрішнього контролю.

Третім бар'єром є нестача кваліфікованих кадрів. В Україні бракує фахівців, які можуть розробляти і готувати інтегровану звітність відповідно до міжнародних стандартів.

Четвертим бар'єром є відсутність культури інтегрованої звітності в Україні. Багато підприємств не розуміють важливості ІЗ та переваг її впровадження.

Неготовність підприємств до впровадження ІЗ - це ще один важливий аспект. Багато підприємств в Україні не готові до цього процесу і повинні вжити заходів для підготовки. Ця підготовка може включати ознайомлення з міжнародними стандартами ІЗ, розробку облікової політики, яка відповідає вимогам ІЗ, впровадження системи управління інформацією для збору та обробки необхідної інформації для інтегрованої звітності, а також впровадження системи внутрішнього контролю, яка забезпечує достовірність та повноту інформації, включеної до інтегрованої звітності [21, с. 114-121].

Однією з основних проблем є відсутність єдиних нормативних вимог до інтегрованої звітності в Україні. Зараз діють окремі нормативні акти, які регулюють різні аспекти інтегрованої звітності, але вони не повністю відповідають міжнародним стандартам. Це ускладнює процес впровадження ІЗ та унормування підходів до неї.

Іншою суттєвою проблемою є недостатня підготовка підприємств до впровадження ІЗ. Багато підприємств не мають необхідних знань та ресурсів для виконання цього завдання. Для успішного впровадження ІЗ вони повинні розробити власну облікову політику, створити систему управління інформацією та внутрішнього контролю, щоб забезпечити надійність інформації, яка включається до інтегрованої звітності.

Також, необхідно звернути увагу на важливість підготовки кваліфікованих фахівців у сфері інтегрованої звітності. Недостатність кваліфікованих кадрів може стати серйозним обмеженням для розвитку цієї практики в Україні. Забезпечити підготовку спеціалістів можуть вищі навчальні заклади, професійні організації та навчальні центри, спеціалізовані у підготовці експертів з інтегрованої звітності. Ця підготовка має охоплювати не лише теоретичні аспекти, але й практичний досвід у розробці інтегрованих звітів, а також вивчення міжнародних стандартів ІЗ.

Для подолання бар'єру, пов'язаного з нестачею кваліфікованих кадрів, також можна впровадити програми стажування та підтримки молодих спеціалістів у сфері інтегрованої звітності. Це може стимулювати молодих людей обирати цю професійну галузь та набувати необхідний досвід.

Іншим значущим бар'єром до впровадження ІЗ є відсутність культури інтегрованої звітності серед підприємств. Багато компаній в Україні не усвідомлюють важливості ІЗ та не розуміють переваги, яку вона може принести їхньому бізнесу. Це може бути пов'язано з недостатньою інформованістю та недооцінкою користі від впровадження інтегрованої звітності. Для того щоб подолати цей бар'єр, необхідно проводити інформаційну кампанію, спрямовану на підвищення обізнаності підприємств щодо ІЗ. Ця кампанія може включати різні заходи, спрямовані на поширення інформації та підвищення свідомості бізнес-спільноти.

По-перше, можливо проводити семінари та тренінги для підприємств, на яких обговорюватимуться переваги та можливості інтегрованої звітності. Це може бути спеціалізовані навчальні заходи, на яких експерти роз'яснюватимуть основні концепції та практичні аспекти ІЗ.

Другим важливим заходом є розміщення інформації про інтегровану звітність у ЗМІ. Статті, інтерв'ю та інші матеріали можуть просвітити бізнес-спільноту щодо переваг ІЗ та стимулювати інтерес до цієї практики. Крім того, можливо впроваджувати вимоги до розкриття інформації про інтегровану звітність у фінансовій звітності підприємств. Це зобов'язуватиме компанії включати дані про ІЗ у свої звіти, що стимулюватиме їхню участь у цій практиці.

2.2. Використання інтегрованої звітності для управлінських рішень

В процесі прийняття управлінських рішень на підприємствах ключову роль відіграє інформація. Ця інформація може бути дуже різноманітною, включаючи фінансову, нефінансову та соціальну. Фінансова інформація завжди була центральною у процесі оцінки фінансового стану та результатів

діяльності підприємства. Однак сучасні умови господарювання вимагають більшої уваги до нефінансової та соціальної інформації. Інтегрована звітність виступає як інструмент, що може сприяти більш збалансованому та комплексному підходу до прийняття управлінських рішень на підприємствах.

Перш за все, важливо визначити роль фінансової інформації у процесі управління підприємством. Фінансові показники, такі як прибуток, збиток, оборотність активів і багато інших, надають важливу інформацію про фінансовий стан підприємства та його результати. Вони дозволяють менеджерам оцінити ефективність використання ресурсів, прибутковість діяльності та здатність підприємства генерувати прибуток для інвесторів та власників [22, с. 270-279].

Нефінансова інформація стає все більш важливою в сучасних умовах. Ця інформація може включати в себе дані про вплив підприємства на довкілля, його соціальну відповідальність та відносини з працівниками. Нефінансові показники стають ключовими факторами для інвесторів, які докладають зусиль для інвестування в стало сталість та соціально відповідальні підприємства. Важливість цієї інформації полягає в тому, що вона дозволяє оцінити вплив діяльності підприємства на оточуюче середовище і суспільство в цілому.

Соціальна інформація також відіграє ключову роль у процесі управління підприємством. Вона може містити в собі дані про стосунки з працівниками, соціальну відповідальність та взаємодію зі спільнотою. Робоча сила є одним з найцінніших ресурсів підприємства, тому важливо забезпечити задоволеність та мотивацію працівників. Крім того, спільнота інвесторів та клієнтів також звертає увагу на соціальну відповідальність підприємства.

Інтегрована звітність, як інструмент, що поєднує всі ці аспекти інформації, може відігравати важливу роль у процесі прийняття управлінських рішень на підприємствах. Вона надає менеджерам цілісний огляд діяльності підприємства, що дозволяє краще зрозуміти взаємозв'язок між фінансовими, нефінансовими та соціальними показниками. Ця інтегрованість сприяє більш

глибокому аналізу та розумінню впливу різних аспектів діяльності на загальний результат.

Особливості інтегрованої звітності, які сприяють її ролі в процесі прийняття управлінських рішень, включають цілісність, системність та контекстність. Цілісність полягає в тому, що ІЗ охоплює всі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансові, нефінансові та соціальні показники. Це дозволяє менеджерам отримати повний обсяг інформації для прийняття рішень. Системність вказує на те, що ІЗ розглядає діяльність підприємства як систему, де всі елементи взаємодіють між собою. Це допомагає краще розуміти, як зміни в одній частині можуть вплинути на інші аспекти діяльності. Контекстність полягає в тому, що ІЗ враховує зовнішнє оточення підприємства, включаючи соціальні, економічні та екологічні фактори. Це дозволяє менеджерам більш повноцінно розуміти вплив їхньої діяльності на суспільство та навколишнє середовище [23, с. 48-59].

Отже, інтегрована звітність може стати потужним інструментом для підприємств у процесі прийняття управлінських рішень. Цей підхід сприяє більш комплексному та збалансованому аналізу всіх аспектів діяльності та допомагає менеджерам у прийнятті більш обґрунтованих та наочних рішень. Важливою передумовою для успішного впровадження інтегрованої звітності є розробка і впровадження стандартизованих методологій та критеріїв оцінки нефінансових показників, що враховують українські реалії та специфіку підприємницького середовища.

Інтегрована звітність (ІЗ) впливає на довіру як інвесторів, так і партнерів до компаній. Цей вплив може бути позитивним і відігравати ключову роль у рішеннях щодо інвестування та співпраці з підприємствами. Щоб краще зрозуміти цей процес, розглянемо вплив ІЗ на довіру обох цих груп зацікавлених сторін більш детально.

По-перше, варто зазначити, що інтегрована звітність надає більш всебічну картину діяльності компанії, ніж традиційна фінансова звітність. У ІЗ враховуються не лише фінансові показники, але й нефінансові аспекти, такі як

соціальна відповідальність, екологічні показники, корпоративна культура та багато інших. Ця більш деталізована інформація надає інвесторам можливість отримати більш повний огляд діяльності компанії [24, с. 50-56].

Інвестори використовують інтегровану звітність для оцінки ризиків і можливостей, пов'язаних з інвестуванням в конкретну компанію. Вона дозволяє їм здійснювати більш об'єктивну оцінку потенціалу компанії та її здатності до сталого розвитку. Дослідження, проведені компанією Deloitte, свідчать про те, що 85% інвесторів вважають, що інтегрована звітність є важливим фактором при прийнятті рішень про інвестування.

Довіра інвесторів до компанії є однією з ключових складових успіху на фінансових ринках. Інтегрована звітність, яка надає більше інформації та підвищує прозорість, допомагає збудувати цю довіру і зробити компанію більш привабливою для потенційних інвесторів.

По-друге, інтегрована звітність також впливає на довіру партнерів до компанії. Це через те, що ІЗ відображає соціальну відповідальність компанії і її ставлення до працівників, навколишнього середовища та суспільства загалом.

Партнери, такі як постачальники, можуть використовувати інтегровану звітність для оцінки стійкості та репутації компанії. Вони можуть бути зацікавлені в тому, як компанія впливає на довкілля та чи дотримується вона етичних стандартів у своїй діяльності. Дослідження, проведене компанією Ernst & Young, показало, що 75% партнерів вважають, що інтегрована звітність є важливим фактором при прийнятті рішень про співпрацю.

Для компаній важливо мати добрі стосунки зі своїми партнерами, і позитивна довіра може бути ключовим чинником у встановленні і підтримці таких стосунків. Інтегрована звітність, яка демонструє високий рівень соціальної відповідальності та сталого розвитку, може сприяти позитивним відносинам з партнерами та сприяти розвитку довгострокових партнерських відносин.

Отже, інтегрована звітність відіграє важливу роль у підвищенні прозорості та довіри як інвесторів, так і партнерів до компаній. Вона надає більше інформації та дозволяє більш об'єктивно оцінювати ризики та можливості, пов'язані з інвестуванням та співпрацею з підприємствами. Позитивна довіра є важливою для успіху компаній на фінансових ринках і у встановленні довгострокових стосунків з партнерами. Інтегрована звітність сприяє будуванню цієї довіри та робить компанії більш привабливими для різних зацікавлених сторін.

Практичне використання інтегрованої звітності (ІЗ) для аналізу ефективності діяльності підприємства має великий потенціал у сучасних умовах господарювання. Розглянемо детальніше декілька прикладів застосування ІЗ та їх значення для підприємств.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є критичним аспектом оцінки його діяльності. За допомогою інтегрованої звітності, можна провести порівняльний аналіз фінансових показників підприємства на різних етапах розвитку або в різні періоди часу. Наприклад, порівнюючи баланси, звіти про прибуток та інші фінансові дані за два роки, можна визначити, чи є покращення або погіршення фінансової стійкості підприємства.

Додатково, інтегрована звітність дозволяє порівнювати фінансову стійкість підприємства з аналогічними показниками інших підприємств в тій же галузі. Це може бути корисно для оцінки конкурентоспроможності підприємства та визначення його місця на ринку [25, с. 6-10].

Інтегрована звітність також може використовуватися для аналізу ефективності операційної діяльності підприємства. Цей аспект діяльності включає в себе ефективне використання ресурсів, оптимізацію процесів та збільшення продуктивності.

Аналіз інтегрованої звітності може допомогти виявити, чи є покращення в операційній ефективності підприємства. Наприклад, шляхом порівняння оборотності запасів, рентабельності продукції та інших показників за різні періоди, можна визначити, чи спостерігається позитивна динаміка. Також

порівнюючи ці показники з аналогічними даними інших підприємств у схожій сфері, можна отримати уявлення про конкурентоспроможність.

Інвестиційна діяльність є ключовою частиною стратегії розвитку будь-якого підприємства. За допомогою інтегрованої звітності можна вивчати інвестиційну ефективність проєктів та дізнатися, чи приносять вони очікуваний прибуток.

Аналіз інтегрованої звітності дозволяє визначити, чи відбувається покращення інвестиційної ефективності підприємства в часі. Шляхом порівняння показників, таких як ROI (питома рентабельність інвестицій) чи NPV (чиста поточна вартість), за різні періоди часу, можна з'ясувати, чи досягнуті більш високі результати в інвестиційній діяльності. Крім того, порівнюючи ці показники з аналогічними даними інших підприємств відомої галузі, можна з'ясувати, чи зберігається конкурентоспроможність підприємства в контексті інвестицій.

Усі ці приклади використання інтегрованої звітності демонструють її важливість для аналізу ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Інтегрована звітність дозволяє здійснювати комплексний аналіз фінансових, операційних та інвестиційних аспектів підприємства, що допомагає приймати обґрунтовані рішення та підвищує його конкурентоспроможність на ринку.

Інформаційні системи (ІЗ) відіграють важливу роль у плануванні розвитку компаній та вдосконаленні їх бізнес-процесів. Вони забезпечують компаніям цінну можливість більш точно оцінити своє фінансове становище та перспективи, а також допомагають визначити області для вдосконалення та розробки більш ефективних стратегій.

1. Оцінка фінансового стану та перспектив компанії: Інформаційні системи надають єдину точку доступу до всіх фінансових даних компанії. Це значно спрощує завдання менеджерів щодо аналізу фінансової діяльності підприємства. За допомогою ІЗ, менеджери можуть отримувати достовірну і

актуальну інформацію про доходи, витрати, прибуток та інші ключові фінансові показники.

Збирання та обробка фінансової інформації за допомогою ІЗ дозволяють менеджерам краще зрозуміти, як компанія працює, і приймати більш обґрунтовані рішення. Наприклад, вони можуть швидко виявити, які галузі бізнесу приносять найбільший прибуток і де можна заощадити кошти.

2. Виявлення областей для вдосконалення бізнес-процесів: Інформаційні системи можуть допомогти компаніям виявити непродуктивні процеси та можливості для підвищення ефективності. Завдяки аналізу даних, ІЗ може виділити ті бізнес-процеси, які потребують оптимізації або автоматизації [26, с. 243-249].

Наприклад, ІЗ може виявити, що певні операційні процеси в компанії займають занадто багато часу або ресурсів. Це може стати вказівкою для менеджерів про необхідність перегляду цих процесів та їх оптимізації.

3. Розробка ефективних стратегій: Інформаційні системи також можуть бути використані для розробки більш ефективних стратегій. Збір та аналіз даних дозволяють компаніям отримати більш глибоке розуміння ринку, конкурентного середовища та потенційних можливостей.

Наприклад, ІЗ може допомогти визначити потенційні ринки для розширення бізнесу та прогнозувати їхній потенційний прибуток. Крім того, вона може аналізувати конкурентні переваги компанії та допомагати розробити стратегії для їх збереження або підсилення.

Враховуючи всі ці фактори, ІЗ може бути надзвичайно корисною у розробці стратегічних планів та управлінні стратегічними ініціативами.

Таблиця 2.2

Рівень використання ІЗ та опис

Рівень використання ІЗ	Опис
Рівень стратегії	Використання ІЗ для розробки стратегічних планів компанії, а також для оцінки потенційних ринків, конкурентних переваг і фінансових прогнозів. Це сприяє створенню більш обґрунтованих та успішних стратегій.
Рівень бізнес-одиниць	Використання ІЗ для розробки бізнес-планів окремих бізнес-одиниць компанії, оптимізації

	операційних процесів, розробки нових продуктів і послуг та ефективного управління витратами для досягнення цілей бізнес-одиниць.
Рівень операцій	Використання ІЗ для щоденного управління операціями компанії, включаючи виробничі показники, управління запасами і оптимізацію витрат. Це допомагає забезпечити ефективну роботу компанії на рівні операцій.

Розглянемо детальніше як ІЗ може використовуватися для планування розвитку компанії на різних рівнях

1. На рівні стратегії: На цьому рівні ІЗ може бути використана для розробки стратегічних планів, які є більш реалістичними та досяжними. Вона допомагає компанії зосередитися на конкретних цілях та завданнях для досягнення успіху.

Наприклад, ІЗ може бути використана для оцінки потенційних ринків для розширення бізнесу, визначення конкурентних переваг компанії та прогнозування майбутніх фінансових результатів. Це допомагає компанії розробити стратегії, які є більш обґрунтованими та спрямованими на досягнення успіху в довгостроковій перспективі.

2. На рівні бізнес-одиниць: Інформаційні системи можуть бути використані для розробки бізнес-планів для окремих бізнес-одиниць компанії. Вони дозволяють підприємству створювати більш ефективні та продуктивні стратегії для окремих частин бізнесу.

Наприклад, ІЗ може бути використана для визначення областей для вдосконалення операційних процесів, розробки нових продуктів і послуг, а також оптимізації витрат. Це дозволяє бізнес-одиницям компанії працювати більш ефективно та досягати своїх цілей.

3. На рівні операцій: ІЗ може бути використана для управління щоденними операціями компанії. Вона надає можливість відстежувати виробничі показники, управляти запасами та інвестувати в оптимальний спосіб.

Наприклад, ІЗ може допомагати відстежувати виробничі потужності, щоб забезпечити найкраще використання ресурсів та уникнути перевищення

чи недоліків у виробництві. Вона також може допомагати управляти запасами, щоб компанія завжди мала необхідні матеріали та товари для виробництва [27].

Усі ці функції ІЗ на різних рівнях сприяють більш ефективному управлінню компанією та плануванню її розвитку. Вони роблять процес прийняття рішень більш обґрунтованим та допомагають досягати більшого успіху в сучасному бізнес-середовищі.

Отже, інтегрована звітність є потужним інструментом для планування розвитку компанії та вдосконалення бізнес-процесів. Вона надає компаніям можливість приймати обґрунтовані рішення на різних рівнях - від стратегічного до операційного. ІЗ допомагає компаніям підвищувати ефективність, зменшувати витрати та досягати своїх цілей. Завдяки інтегрованій звітності, компанії можуть стати більш конкурентоспроможними та успішними на ринку.

Інформаційні системи (ІЗ) відіграють важливу роль у сучасному бізнесі і можуть суттєво впливати на стратегічне позиціонування підприємства на ринку та його конкурентоспроможність. Розглянемо конкретні приклади використання ІЗ компаніями "Coca-Cola," "IKEA" і "Siemens," які ілюструють, як ІЗ може бути використана для досягнення цих цілей.

Компанія "Coca-Cola" відома своєю прихильністю до сталого розвитку і використовує ІЗ для демонстрації цієї своєї стратегії. У своїй інтегрованій звітності компанія повідомляє про різні аспекти своєї діяльності, пов'язані з охороною навколишнього середовища, соціальною відповідальністю та корпоративним управлінням. Ця інформація допомагає компанії позиціонувати себе як соціально відповідального гравця на ринку, що має позитивний вплив на імідж бренду. Покупці та інвестори все більше звертають увагу на соціальну відповідальність компаній, і це може призвести до збільшення попиту на продукцію "Coca-Cola" і залучення нових інвесторів.

"IKEA" є іншим прикладом компанії, яка використовує ІЗ для покращення свого стратегічного позиціонування. Компанія акцентує увагу на

прозорості своєї діяльності, і це відображено в її інтегрованій звітності. "ІКЕА" надає інформацію про свою виробничу діяльність, соціальну відповідальність і екологічні показники. Ця прозорість сприяє підвищенню довіри до бренду "ІКЕА" серед клієнтів та постачальників. Покупці можуть бути впевнені, що продукція "ІКЕА" виготовлена з урахуванням впливу на навколишнє середовище та соціальних аспектів, що може позитивно вплинути на їхні рішення про покупку.

Компанія "Siemens" використовує ІЗ для підвищення ефективності управління. У своїй інтегрованій звітності компанія подає інформацію про свої фінансові результати, нефінансові показники та соціальну відповідальність. Ця інформація допомагає компанії приймати більш обґрунтовані та ефективні рішення. Наприклад, на основі аналізу нефінансових показників, "Siemens" може визначити області, де необхідно покращити ефективність виробництва чи зменшити вплив на навколишнє середовище. Це допомагає підприємству зберігати конкурентну перевагу на ринку.

Загальною тенденцією є те, що ІЗ може бути потужним інструментом для підвищення стратегічного позиціонування підприємства на ринку та підвищення його конкурентоспроможності. Однак, щоб ІЗ дійсно мала позитивний вплив, вона повинна бути якісною та інформативною. Підприємства, які планують впровадити ІЗ, повинні уважно продумати свою стратегію та цілі. Також важливо забезпечити якість та достовірність звітності, оскільки це становить основу для прийняття рішень. Бізнес-середовище постійно змінюється, і підприємства повинні бути готові адаптуватися до нових викликів та можливостей, які надає ІЗ [28, с. 243-249].

Важливо також зауважити, що ефективне використання ІЗ вимагає інтеграції їх у стратегічну діяльність підприємства. Це означає, що ІЗ повинні бути взаємопов'язані з ключовими аспектами бізнесу, такими як стратегія, фінанси, виробництво та маркетинг. Інформація, яка надходить з ІЗ, повинна бути використана для удосконалення процесів та прийняття стратегічних рішень.

Загалом, інформаційні системи є сильним інструментом для досягнення стратегічних цілей підприємства на ринку. Приклади компаній "Coca-Cola," "IKEA" і "Siemens" показують, що ІЗ можуть бути використані для демонстрації соціальної відповідальності, підвищення прозорості та підвищення ефективності управління. Однак успіх використання ІЗ залежить від якості та інформативності звітності, а також від інтеграції ІЗ в стратегічну діяльність підприємства.

РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

3.1. Стратегії підвищення якості інтегрованої звітності

Розробка та впровадження єдиних стандартів інтегрованої звітності в Україні є надзвичайно важливою стратегічною метою. Ці стандарти мають на меті підвищити якість і порівнянність інтегрованої звітності в нашій країні. Інтегрована звітність (ІЗ) представляє собою відносно новий формат звітності, який відзначається об'єднанням фінансової та нефінансової інформації про діяльність підприємства. Це дозволяє користувачам отримати більш повне і комплексне уявлення про діяльність підприємства, його взаємодію з навколишнім середовищем та вплив на суспільство, а також фактори, що впливають на створення вартості [29].

Однією з ключових причин впровадження ІЗ в Україні є світові міжнародні тенденції. ІЗ вже став загальновизнаним стандартом у більшості розвинених країн світу. Впровадження цього формату в Україні допоможе нашим підприємствам стати більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Ця гармонізація з міжнародними стандартами сприятиме залученню іноземних інвестицій і покращенню репутації українських компаній на світовому рівні.

Другим фактором, що сприяє впровадженню ІЗ в Україні, є законодавчі вимоги. Згідно з законодавством, з 2025 року публічні акціонерні товариства зобов'язані будуть складати інтегровану звітність. Ця обов'язкова вимога створює стимул для підприємств адаптуватися до нового формату та підготувати необхідні дані та інформацію для ІЗ.

Третім аргументом на користь впровадження ІЗ в Україні є економічні та соціальні вигоди. ІЗ сприяє підвищенню ефективності управління підприємствами, оскільки вона вимагає інтегрування фінансової та нефінансової інформації, що сприяє більш точному та збалансованому аналізу.

Крім того, цей підхід підсилює довіру стейкхолдерів до підприємства, оскільки він надає більше інформації про його діяльність та вплив на навколишнє середовище. Він також сприяє сталому розвитку, оскільки вимагає від підприємств урахування екологічних та соціальних аспектів у своїй стратегії та діяльності.

Таблиця 3.1

**Переваги впровадження єдиних стандартів інтегрованої звітності в
Україні**

№	Переваги	Опис
1	Єдина основа для підготовки ІЗ	Однаковий стандарт спрощує аналіз та порівняння звітності різних підприємств.
2	Покращена якість інформації	Стандарти встановлюють вимоги до змісту та форми звітів, що підвищує їх достовірність.
3	Зручність для користувачів	Користувачі легше розуміють та порівнюють інформацію завдяки однаковим стандартам.

Розглянемо детальніше ці переваги.

1. Єдина основа для підготовки ІЗ: Впровадження єдиної системи стандартів ІЗ дозволить усім підприємствам застосовувати однаковий підхід до підготовки інтегрованої звітності. Це зробить звітність більш порівнянною та дозволить легше здійснювати аналіз діяльності підприємств у різних секторах та галузях економіки.

2. Покращена якість інформації: Єдині стандарти ІЗ містять конкретні вимоги до змісту та форми звітності. Це сприятиме підвищенню якості інформації, яка міститься в ІЗ, і робить її більш достовірною та корисною для користувачів.

3. Зручність для користувачів: Введення єдиних стандартів спростить розуміння ІЗ для користувачів. Вони зможуть більш ефективно аналізувати інформацію та зробити об'єктивні порівняння між різними підприємствами [30].

Усі ці аспекти сприятимуть розвитку та популяризації інтегрованої звітності в Україні, що в свою чергу сприятиме підвищенню ефективності

підприємств, підвищенню довіри до них з боку стейкхолдерів та сприятиме сталому розвитку. Розробка та впровадження єдиних стандартів ІЗ є важливим кроком в цьому напрямку, який сприяє сучасному розвитку української економіки та позиціонуванню нашої країни на міжнародному ринку.

Розробка та впровадження єдиних стандартів ІЗ в Україні є складним процесом, який потребує залучення широкого кола експертів. Цей процес можна розділити на кілька етапів:

Перший етап процесу розробки та впровадження єдиних стандартів ІЗ - це аналіз міжнародного досвіду. На цьому етапі фахівці та експерти з різних галузей досліджують і вивчають найкращі практики та стандарти щодо інформаційної звітності, які вже існують у світі. Метою цього аналізу є виявлення підходів, які є найбільш ефективними та відповідають українським реаліям.

Другий етап включає в себе розробку робочого проєкту стандартів ІЗ. Цей проєкт повинен містити вимоги до змісту та форми інформаційної звітності, а також методологічні рекомендації щодо її підготовки. Експерти з різних галузей спільно працюють над створенням цього проєкту, де враховують міжнародний досвід та адаптують його під українські потреби.

На третьому етапі проводиться публічне обговорення робочого проєкту стандартів ІЗ. Це важливий крок, оскільки відкритий діалог із зацікавленими сторонами, включаючи представників бізнесу, громадськості, та академічного середовища, дозволяє отримати різноманітні погляди та відгуки щодо запропонованих стандартів. Цей процес позитивно впливає на якість та легітимність стандартів [31, с. 43].

Четвертий етап передбачає уточнення робочого проєкту стандартів ІЗ на основі отриманих відгуків та пропозицій під час публічного обговорення. Експерти враховують всі зауваження та внесені зміни для покращення якості стандартів. Після уточнень, стандарти піддаються затвердженню відповідними органами та регуляторами.

Останній, п'ятий етап, полягає в безпосередньому впровадженні єдиних стандартів ІЗ в практику діяльності підприємств та інших учасників економіки. Цей етап вимагає співпраці різних секторів, урядових інституцій, бізнесу та громадськості для забезпечення дотримання нових стандартів та їх інтеграції в роботу організацій.

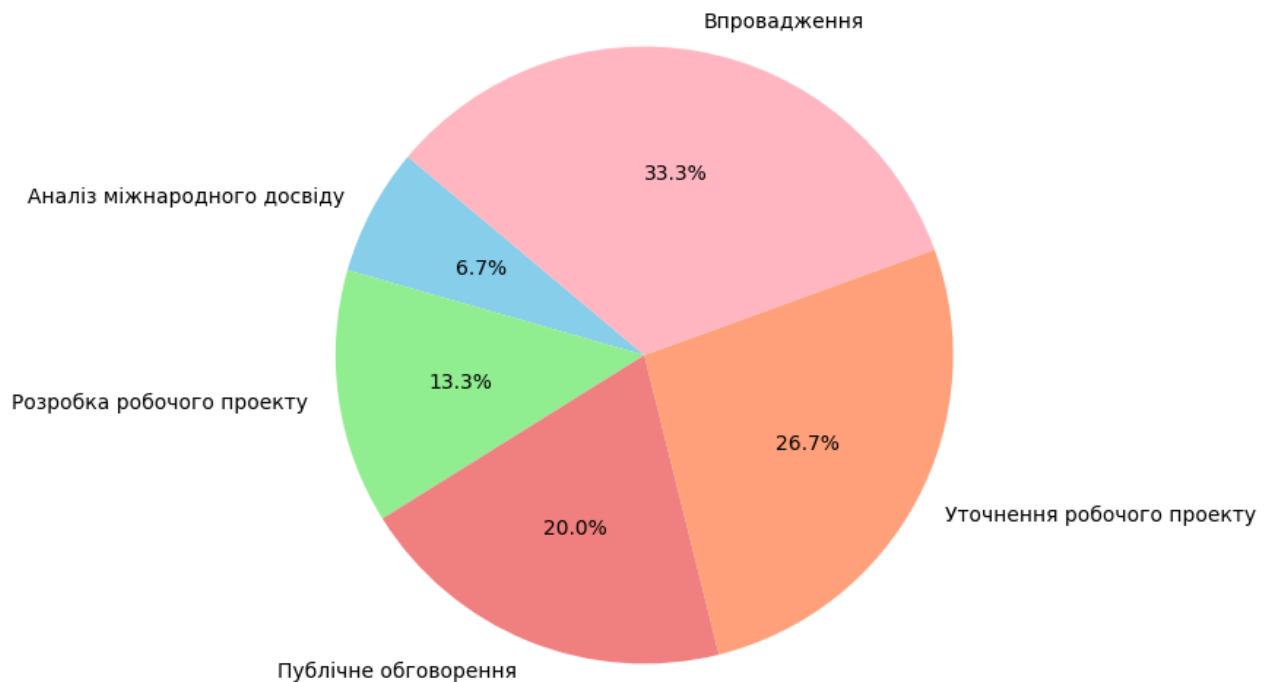

Рис. 3.1. Етапи розробки та впровадження єдиних стандартів ІЗ

Джерело: побудовано автором

Одним із фундаментальних аспектів, які слід враховувати при вдосконаленні практики інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України, є покращення методології збору та обробки даних, що включаються до інтегрованих звітів (ІЗ). Це важливий крок, оскільки якість цих даних має вирішальне значення для надійності та коректності інформації, яку надають підприємства, і впливає на рішення зацікавлених сторін. Діюча методологія збору даних для інтегрованої звітності часто є фрагментованою та неефективною. Це може призводити до викривлення інформації, яка міститься в звітності, і ускладнювати її розуміння стейкхолдерами.

Першим важливим аспектом є впровадження інтегрованого підходу до збору даних. Для досягнення високої якості інтегрованої звітності, дані повинні збиратися в єдиній системі. Ця система повинна забезпечувати узгодженість та повноту даних, які включаються до інтегрованих звітів. Іншими словами, всі дані, що потрібні для складання інтегрованих звітів, повинні бути зібрані в єдиній базі даних або інформаційній системі. Це дозволить уникнути дублювання даних, запобігти помилкам під час їхнього збору та забезпечить їхню єдність.

Другим аспектом є застосування сучасних технологій для збору та обробки даних. Завдяки стрімкому розвитку інформаційних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та машинне навчання, стає можливим значно покращити ефективність збору та обробки даних для інтегрованої звітності. Наприклад, блокчейн може бути використаний для забезпечення безпеки та цілісності даних, оскільки він забезпечує надійний захист від змін та втрати інформації. Штучний інтелект та машинне навчання можуть автоматизувати процеси обробки та аналізу даних, що спростить роботу з інформацією та дозволить вчасно виявляти аномалії чи неточності [32, с. 3-7].

Третім важливим аспектом є залучення стейкхолдерів до процесу розробки та впровадження методології збору та обробки даних для інтегрованої звітності. Стейкхолдери, такі як інвестори, уряд, громадські організації та інші зацікавлені сторони, мають конкретні очікування щодо інформації, яку надають підприємства в інтегрованих звітах. Тому їхнє врахування в процесі розробки методології є важливим. Залучення стейкхолдерів дозволить забезпечити, щоб методологія відповідала їхнім потребам та вимогам.

Заходи щодо вдосконалення методології збору та обробки даних для інтегрованої звітності можуть бути конкретизовані наступним чином:

1. Розробка єдиної системи для збору та обробки даних для інтегрованих звітів. Ця система повинна забезпечувати узгодженість даних, їхню повноту та доступність для всіх зацікавлених сторін. Це може включати

в себе створення спеціалізованих програм для збору та обробки даних, які будуть використовувати підприємства для складання інтегрованих звітів.

2. Впровадження сучасних технологій для збору та обробки даних. Важливо розглянути можливість застосування блокчейн-технології для забезпечення безпеки та надійності даних. Це допоможе уникнути маніпуляцій та фальсифікації інформації. Крім того, штучний інтелект та машинне навчання можуть бути використані для автоматизації процесів збору та обробки даних, що значно збільшить їхню швидкість та точність [33, с. 1-7].

3. Розробка методів для залучення стейкхолдерів до процесу збору та обробки даних. Це може включати проведення опитувань та діалогів зі стейкхолдерами, щоб визначити їхні очікування та вимоги до інформації в інтегрованих звітах. Також важливо створити можливість для стейкхолдерів бути активною частиною процесу збору та обробки даних, наприклад, шляхом надання коментарів чи відгуків на певні аспекти звітів.

Усі ці заходи спрямовані на досягнення більшої точності, надійності та прозорості інтегрованих звітів на підприємствах національної економіки України. Покращена методологія збору та обробки даних допоможе забезпечити, що інформація, яка міститься в інтегрованих звітах, буде коректною та відповідатиме потребам різних стейкхолдерів. Це, в свою чергу, сприятиме більшій довірі до інформації, наданої підприємствами, та сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень в умовах сучасного бізнесу.

Україна стикається з важливим завданням – вдосконалити практику інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки. Однією з ключових складових якості інтегрованої звітності є її достовірність. Достовірність в цьому контексті означає, що інформація, яка міститься в звітності, є правдивою, об'єктивною та неупередженою. Забезпечити цю достовірність є завданням, яке потребує системних заходів та підходів [34, с. 110-114].

Одним з ефективних способів забезпечення достовірності інтегрованої звітності є залучення незалежних аудиторів для її перевірки. Незалежні аудитори – це фахівці з великим досвідом та знаннями, які мають відповідність для проведення об'єктивної та неупередженої оцінки звітності. Аудит інтегрованої звітності включає в себе ряд важливих аспектів, які підлягають перевірці.

По-перше, це перевірка достовірності та повноти інформації, яка міститься в інтегрованій звітності. Це означає, що аудитори досліджують, чи відображена інформація в звітності відповідає реальному стану справ суб'єкта господарювання.

По-друге, аудитори перевіряють, чи відповідає інтегрована звітність міжнародним стандартам інтегрованої звітності. Це важливо для забезпечення зрозумілості та порівнянності звітності не тільки на національному рівні, але й на міжнародному.

По-третє, аудитори вивчають відповідність інтегрованої звітності внутрішнім політикам і процедурам підприємства. Це включає в себе оцінку того, як інформація збирається, обробляється та подається в рамках внутрішньої системи управління.

По-четверте, аудитори досліджують ефективність системи управління ризиками підприємства, оскільки це важливий аспект для забезпечення стабільності та надійності діяльності.

За результатами аудиту аудитори складають аудиторський висновок, який містить їхню оцінку достовірності інтегрованої звітності. Цей висновок є довіреною інформацією, яка допомагає зацікавленим сторонам у роботі з звітністю підприємства.

Залучення незалежних аудиторів для перевірки достовірності інтегрованої звітності має свої переваги та недоліки. Переваги включають підвищення довіри зацікавлених сторін до ІЗ, зменшення ризику викривлення інформації, покращення якості системи управління ризиками та допомогу у впровадженні міжнародних стандартів інтегрованої звітності. Однак, варто

враховувати, що залучення незалежних аудиторів пов'язане з витратами, які можуть бути значними для невеликих підприємств [35, с. 24-31].

Важливо також розглянути вплив залучення незалежних аудиторів на підвищення якості ІЗ. Зокрема, аудит ІЗ може допомогти підприємствам підвищити довіру зацікавлених сторін до їхньої звітності. Це особливо важливо в сучасному бізнес-середовищі, де велика увага приділяється етиці та відкритості у фінансовій звітності.

Залучення незалежних аудиторів також допомагає зменшити ризик викривлення інформації в ІЗ. Це може бути особливо важливим для публічних компаній, які підлягають великому рівню уваги з боку інвесторів та регуляторів. Аудитори допомагають переконатися в тому, що інформація в ІЗ не піддається маніпуляціям чи прихованню негативних фактів.

Крім того, залучення незалежних аудиторів може сприяти покращенню якості системи управління ризиками підприємства. Аудитори можуть ідентифікувати слабкі місця у системі управління ризиками та рекомендувати вдосконалення. Це допомагає підприємству попередити можливі проблеми та забезпечити більш ефективний контроль над ризиками.

Один з ключових аспектів вдосконалення практики інтегрованої звітності - це підвищення кваліфікації персоналу. Інтегрована звітність є складним і мультидисциплінарним завданням, яке вимагає від фахівців глибоких знань і навичок у різних областях, включаючи бухгалтерський облік, фінансовий аналіз, корпоративне управління, екологію та соціальну відповідальність. Підвищення кваліфікації співробітників, які відповідають за підготовку інтегрованої звітності, сприятиме покращенню якості цієї звітності та сприяє розвитку сталого бізнесу в Україні.

Заходи щодо підвищення кваліфікації персоналу мають бути ретельно сплановані і реалізовані для досягнення максимальної ефективності. Передбачається розглянути наступні способи підвищення кваліфікації:

1. Розробка та впровадження системи навчання та підвищення кваліфікації для працівників, які беруть участь у підготовці інтегрованої

звітності. Система навчання повинна бути всебічною та охоплювати різні аспекти підготовки інтегрованої звітності. Вона повинна включати в себе теоретичні та практичні модулі, які дозволять фахівцям засвоїти необхідні знання та навички.

2. Залучення зовнішніх експертів для проведення навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Експерти з досвідом в підготовці інтегрованої звітності зможуть поділитися своїми знаннями та навичками з працівниками, що займаються цим питанням. Це допоможе забезпечити актуальність інформації та надати фахівцям можливість вдосконалити свої навички [36].

3. Створення професійних об'єднань та асоціацій, які об'єднують спеціалістів, відповідальних за інтегровану звітність. Такі об'єднання сприятимуть обміну досвідом та інформацією між фахівцями, а також розробці стандартів і рекомендацій щодо підготовки інтегрованої звітності. Це сприяє створенню єдиної методології та підвищує рівень професійності.

Вдосконалення практики інтегрованої звітності має безпосередній вплив на діяльність підприємств та суспільство в цілому. Підвищення кваліфікації персоналу, що займається підготовкою інтегрованої звітності, призведе до покращення якості інтегрованої звітності. Такі фахівці зможуть підготувати інтегровану звітність, яка буде більш інформативною, надійною та зрозумілою для користувачів.

Покращення якості інтегрованої звітності сприяє збільшенню довіри до неї з боку інвесторів, акціонерів, стейкхолдерів та громадськості загалом. Користувачі інтегрованої звітності будуть більш довіряти звітності, яка підготовлена кваліфікованими працівниками, оскільки вони вважатимуть її більш достовірною та об'єктивною.

Зростання конкурентоспроможності підприємств - це ще один позитивний аспект підвищення кваліфікації персоналу, відповідального за підготовку інтегрованої звітності. Підприємства, які готують якісну інтегровану звітність, будуть мати конкурентну перевагу перед тими, які не

надають належної уваги цьому питанню. Це може привести до залучення більшого обсягу інвестицій та розширення ринків для підприємств.

3.2. Оптимізація використання інтегрованої звітності в управлінні

Впровадження оптимізованої практики інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України має велике значення для підвищення ефективності управління та сталого розвитку. Для досягнення цієї мети, необхідно розробити та впровадити ефективні інструменти аналізу інтегрованої звітності (ІЗ). Ці інструменти мають включати в себе ряд функцій, які допоможуть виявляти, аналізувати та використовувати інформацію, що міститься в ІЗ.

Таблиця 3.2

Інструменти аналізу для управління підприємством

Назва інструменту	Опис
Виявлення взаємозв'язків	Інструмент дозволяє керівництву визначати та аналізувати взаємозв'язки між різними аспектами діяльності підприємства. Вони можуть бути стосовно виробництва, екології, соціальних програм і ін.
Ідентифікація факторів	Цей інструмент допомагає керівництву ідентифікувати фактори, що впливають на діяльність підприємства, як зовнішні, так і внутрішні. Наприклад, економічна ситуація, законодавство, інновації тощо.
Порівняльний аналіз	Ця категорія інструментів дозволяє проводити порівняльний аналіз діяльності підприємства з іншими компаніями. Порівнюються фінансові показники, соціальна відповідальність та вплив на навколишнє середовище.

Розглянемо детальніше інструменти аналізу для управління підприємством.

По-перше, важливо розробити інструменти, які дозволять виявляти та аналізувати взаємозв'язки між різними аспектами діяльності підприємства. Це означає, що керівництво підприємства повинно мати можливість визначати, як різні аспекти їхньої діяльності взаємодіють між собою. Наприклад, як виробництво впливає на екологічну ситуацію в регіоні чи які соціальні програми підприємства впливають на стабільність співробітників.

Інструменти аналізу повинні допомагати відстежувати ці взаємозв'язки та робити висновки для поліпшення управлінських рішень [37, с. 49–51].

По-друге, важливо мати інструменти для ідентифікації факторів, які впливають на діяльність підприємства. Це означає, що керівництво повинно мати можливість визначити, які зовнішні та внутрішні чинники впливають на його діяльність. Наприклад, економічна ситуація, зміни в законодавстві або інновації в галузі можуть впливати на успішність підприємства. Інструменти аналізу повинні допомогти ідентифікувати ці фактори та оцінювати їхній вплив.

По-третє, необхідно розробити інструменти для порівняльного аналізу діяльності підприємства з іншими підприємствами. Це допоможе керівництву оцінити конкурентоспроможність свого підприємства та визначити можливості для її підвищення. Цей аналіз може включати порівняння фінансових показників, рівня соціальної відповідальності та впливу на навколишнє середовище. Інструменти аналізу повинні допомагати встановити, в яких аспектах підприємство вирізняється та де є потенціал для покращення.

Розробка та впровадження таких інструментів аналізу ІЗ є важливим завданням, яке вимагає спеціальних знань та досвіду. Україна має певний досвід у цьому напрямку, але існує потреба в подальших дослідженнях та розробці. До основних напрямків дослідження та розробки інструментів аналізу ІЗ можна віднести розробку методів ідентифікації та аналізу взаємозв'язків між різними аспектами діяльності підприємства. Цей напрямок передбачає розробку методів, які дозволяють кількісно оцінити взаємозв'язки між фінансовими, соціальними та екологічними показниками діяльності підприємства. Такий аналіз допоможе підприємствам краще розуміти, як їхня діяльність впливає на різні сфери та допоможе визначити можливості для покращення [38, с. 240].

Інший напрямок дослідження полягає в розробці методів виявлення факторів, які впливають на діяльність підприємства. Це передбачає розробку

методів, які дозволяють оцінити вплив різних чинників, таких як економічна ситуація, інноваційна діяльність, соціальна політика тощо, на діяльність підприємства. Такий аналіз допоможе підприємствам приймати обґрунтовані рішення та розробляти стратегії для досягнення сталого розвитку.

Окрім того, важливим напрямком є розробка методів порівняльного аналізу діяльності підприємства з іншими підприємствами. Цей напрямок передбачає розробку інструментів, які дозволяють порівнювати фінансові, соціальні та екологічні показники діяльності підприємства з аналогічними показниками інших підприємств. Такий порівняльний аналіз допоможе визначити сильні та слабкі сторони підприємства та встановити, де є можливості для покращення.

Заходи щодо вдосконалення практики інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України є важливою складовою управління сучасними бізнес-процесами. Один із ключових аспектів оптимізації використання ІЗ - це її інтеграція в системи планування та бюджетування підприємства. Ця інтеграція має на меті поліпшити якість процесів планування та бюджетування, знизити ризик виникнення помилок та підвищити ефективність управління. Подальше детальне розглядання цього аспекту може вибудуватися наступним чином.

По-перше, інтеграція ІЗ у системи планування та бюджетування дозволяє покращити якість процесів планування та бюджетування на підприємстві. Це досягається завдяки тому, що ІЗ містить в собі різноманітну інформацію, яка дозволяє здійснювати більш об'єктивну оцінку ситуації. Наприклад, фінансові дані в поєднанні з нефінансовими можуть дати повніше уявлення про поточний стан підприємства і його можливості. Це в свою чергу дозволяє більш точно планувати дії і ресурси підприємства [39, с. 190-195].

По-друге, інтеграція ІЗ в системи планування та бюджетування сприяє зниженню ризику виникнення помилок. Оскільки дані ІЗ використовуються як основа для розробки планів і бюджетів, ця інформація є більш достовірною і об'єктивною. Таким чином, імовірність помилок, пов'язаних із неточними

даними, значно зменшується. Це дозволяє уникнути непередбачених ситуацій і покращити стратегію підприємства.

По-третє, інтеграція ІЗ в системи планування та бюджетування допомагає підприємствам підвищити ефективність управління. Оскільки дані ІЗ є доступними в реальному часі, керівництво може швидко реагувати на зміни в ситуації та приймати відповідні рішення. Це робить управління більш адаптивним і реактивним, що є важливим у сучасних умовах конкурентного ринку.

Щоб успішно інтегрувати ІЗ у системи планування та бюджетування, необхідно провести ряд практичних заходів. Перш за все, потрібно створити єдину систему даних, яка включатиме інформацію з ІЗ та дані традиційних фінансових звітів. Це допоможе у забезпеченні цілісності та доступності інформації для планування та бюджетування.

Далі, важливим кроком є розробка методології використання даних ІЗ для планування та бюджетування. Це включає в себе визначення того, які конкретні дані ІЗ будуть використовуватися, і як саме вони будуть впливати на процеси планування і бюджетування. Така методологія допомагає стандартизувати процеси та забезпечити їхню ефективність.

Крім того, необхідно підготувати персонал до використання ІЗ у системах планування та бюджетування. Це включає в себе навчання співробітників розумінню і використанню даних ІЗ, а також ознайомлення їх із новими методиками та інструментами, які будуть використовуватися.

Впровадження інтеграції ІЗ у системи планування та бюджетування може бути часом та ресурсом витратним завданням, проте воно є важливим кроком у забезпеченні оптимізації використання ІЗ та підвищенні ефективності управління підприємствами. Інтегрована звітність не лише поліпшує якість планування та бюджетування, але і знижує ризики, пов'язані з неточністю даних, та робить управління більш ефективним і адаптивним до змін на ринку.

В умовах сучасної економіки України важливим завданням для підприємств є впровадження інтегрованої звітності відповідно до міжнародних стандартів. Ця інтегрована звітність охоплює не тільки фінансові показники, але й інформацію про соціальну відповідальність та сталість бізнесу.

Міжнародні стандарти в області інтегрованої звітності, розроблені Міжнародною радою з інтегрованої звітності (IIRC), становлять основу для підготовки інтегрованої звітності на підприємствах. Ці стандарти встановлюють загальні принципи та вимоги, які повинні бути дотримані при складанні інтегрованої звітності. Вони надають чіткі рекомендації щодо структури та змісту інтегрованої звітності.

Завдяки відповідності міжнародним стандартам інтегрованої звітності, підприємства України мають можливість підвищити свою конкурентоспроможність та привабливість для інвесторів. За допомогою інтегрованої звітності вони можуть надати прозору та всебічну інформацію про свою діяльність, що сприятиме залученню інвестицій та підвищенню довіри стейкхолдерів.

Однак для досягнення цих цілей, підприємства повинні вжити конкретних заходів. Перший етап - це аналіз відповідності діяльності підприємства вимогам міжнародних стандартів інтегрованої звітності. На цьому етапі необхідно ретельно оцінити, чи відповідає діяльність підприємства вимогам МСІЗ. При цьому слід визначити всі аспекти, які потребують удосконалення або змін, щоб гарантувати відповідність.

Другий етап - розробка політики інтегрованої звітності. Політика інтегрованої звітності визначає цілі, принципи та методи підготовки інтегрованої звітності. Важливо враховувати, що ця політика повинна бути узгоджена зі стратегією розвитку підприємства та відображати його цінності та зобов'язання щодо сталого розвитку [40, с. 265–269].

Третій етап - формування системи управління інтегрованою звітністю. Система управління інтегрованою звітністю визначає процедури та

відповідальність за підготовку, поширення та використання інтегрованої звітності. Вона забезпечує ефективний контроль над процесом і дозволяє забезпечити відповідність інтегрованої звітності стандартам.

Четвертий етап - підготовка інтегрованої звітності. Цей етап передбачає складання інтегрованої звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Під час підготовки слід враховувати усі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансові та нефінансові показники, такі як соціальна відповідальність та сталість бізнесу.

Особливу увагу слід приділити визначенню ключових показників ефективності сталого розвитку, які допоможуть підприємству оцінити свій внесок у досягнення цілей сталого розвитку. Після завершення підготовки інтегрованої звітності, вона повинна бути ретельно перевірена на відповідність стандартам та наявним даним.

Загалом, вдосконалення практики інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України є важливим завданням, яке дозволить підприємствам покращити свою конкурентоспроможність та забезпечити прозорість та відповідність міжнародним стандартам. Для досягнення цих цілей потрібно вжити ряд заходів, починаючи з аналізу відповідності та закінчуючи підготовкою інтегрованої звітності. Такий підхід дозволить підприємствам не тільки відповідати вимогам міжнародних стандартів, але й покращити свій корпоративний імідж та забезпечити сталість свого розвитку.

ВИСНОВКИ

Дослідження інтегрованої звітності підприємств національної економіки України стало актуальною та важливою темою в контексті сучасних викликів і трансформацій у сфері фінансового управління та звітності. Результати дослідження підтверджують необхідність впровадження та вдосконалення інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України, а також визначають конкретні заходи для підвищення ефективності цього процесу.

У першому розділі нашої роботи було розглянуто основи інтегрованої звітності. За результатами аналізу було встановлено, що інтегрована звітність включає в себе інформацію про фінансовий, економічний, соціальний та екологічний стан підприємства. Вона спрямована на задоволення потреб різних зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, споживачі, державні органи та громадські організації. Основною метою інтегрованої звітності є забезпечення повної та об'єктивної інформації про діяльність підприємства, а також відображення внутрішнього та зовнішнього впливу на нього.

У другому розділі було проведено аналіз впровадження інтегрованої звітності на підприємствах України. Виявлено, що на сьогоднішній день більшість підприємств практикують традиційний підхід до звітності, що не враховує важливості інтегрованої звітності та її можливостей для покращення стану підприємства та його спільноти. Важливим аспектом впровадження інтегрованої звітності є підготовка та підвищення кваліфікації персоналу, а також створення відповідної інфраструктури для збору та обробки інтегрованих даних.

У третьому розділі були запропоновані конкретні заходи щодо вдосконалення практики інтегрованої звітності на підприємствах національної економіки України. Один із основних заходів - це підвищення обізнаності та освіти у галузі інтегрованої звітності серед керівництва та персоналу

підприємств. Також важливо створити сприятливі умови для інтеграції різних аспектів звітності та розвитку внутрішніх процесів у підприємствах. Державні органи повинні активно підтримувати та регулювати цей процес, розробляючи відповідну нормативну базу та стимулюючи впровадження інтегрованої звітності.

Загалом, інтегрована звітність на підприємствах національної економіки України є важливим інструментом для підвищення ефективності фінансового управління та забезпечення сталого розвитку. Впровадження інтегрованої звітності допоможе підприємствам відповідати на вимоги ринку, забезпечувати високий рівень довіри споживачів та інвесторів, а також ефективно враховувати соціальні та екологічні аспекти своєї діяльності. Подальший розвиток і вдосконалення інтегрованої звітності в Україні вимагає спільних зусиль підприємств, державних органів та громадських організацій, але перспектива впровадження цього інструменту націлена на покращення якості життя населення та сталого розвитку економіки країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. Й. «Інтегрована корпоративна звітність: проблеми впровадження.» Академічний огляд, 2015, № 1(42), 78–85 с.
2. Безверхий К. В. «Методичні засади формування інтегрованої звітності підприємства.» Облік і фінанси, 2014, № 3(65), 8-14 с.
3. Лоханова Н. О. «Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи.» Вісник соціально-економічних досліджень, 2012, Вип. 4(47), 50–56 с.
4. Кузіна Р. В. «Підготовка інтегрованої корпоративної звітності на основі системи збалансованих показників.» Вісник Одеського національного університету. Економіка, 2015, Т. 20, вип. 2, 190-195 с.
5. Гриценко О.І. «Фактори впливу соціальних аспектів діяльності на формування інтегрованої звітності.» Проблеми інноваційного розвитку економіки України: збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. Дніпропетровськ: Видавничий дім «Гельветика», 2014, Ч. 1, 145–152 с.
6. [Електронний ресурс]. Доступно за посиланням: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/61.pdf (дата звернення: 12.12.2023)
7. [Електронний ресурс]. Доступно за посиланням: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7404> (дата звернення: 12.12.2023)
8. Річна бухгалтерська звітність сільськогосподарських підприємств. К.: ІАЕ УААН, 2003, 162 с.
9. Замула І. В., Кірейцева Г. В. «Гармонізація корпоративної звітності з охорони атмосферного повітря.» Науковий Вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Ужгород, 2015. 291-295 с.
10. Костирко Р.О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові / Р.О. Костирко // Економіка України. – 2013. – № 2(615). – С. 18-28

11. Безверхий К.В. Интегрирована звітність підприємства: економічна сутність поняття. Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту. 2016. № 4. С. 43-57.
12. Бутинець Ф. Ф. та ін.; Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2009. 912 с.
13. Верига Ю. А., Левченко З. М., Ватуля І. Д.; Звітність підприємств. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 776 с.
14. Давидюк Т. В.; Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів. Економіка: реалії часу. Науковий журнал, 2012, № 2(3), с. 123–129.
15. Єршова Н.Ю.; Розвиток методологічних основ формування інтегрованої звітності. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка, 2016, Вип. 1(1), с. 451-459.
16. Зоріна О. А.; Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу. 2011, № 2 (35), с. 265–269.
17. Ізмайлов Я.О.; Функції економічного аналізу в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку економіки. Економічний аналіз: зб. наук. праць, 2016, Том 24, № 2, с. 50-58.
18. Кононенко Л. В., Харченко Д. Я.; Звітність підприємств в умовах сталого розвитку. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Львів: ЛНУП, 22-23 берез. 2022 р., Ч. 1, с. 314-316.
19. Корягін М. В., Куцик П. О.; Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2016. 276 с.
20. Костяк Р. В.; Використання показників моделі в оцінці якості прибутку. 2012, Вип. 30(1), с. 114-121.
21. Кузнецова С.А.; Інтегрована управлінська звітність: глобальні виклики та локальні рішення в епоху ноосфери. Економічний нобелівський вісник, 2014, № 1 (7), с. 270-279.

22. Куцик П.О.; Організація впровадження інтегрованої системи обліку та звітності. Торгівля, комерція, підприємництво, 2012, Вип. 14, с. 48-59.

23. Легенчук С.Ф.; Концепція інтегрованої звітності як засіб підвищення якості інформування про капітал підприємства. Сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу: матер. міжнар. наук-практ. конф., Івано-Франківськ, 2015, с. 87–90.

24. Лоханова Н.О.; Інтегрована звітність як продукт цілісної обліковоаналітичної системи. Вісник соціально-економічних досліджень, 2012, Випуск 4(47), с. 50-56.

25. Лоханова Н.О.; Корпоративна звітність в Україні і світі в контексті євроінтеграції – вимоги інвесторів, проблеми, перспективи. Економіка та держава, 2014, № 10, с. 6-10.

26. Макаренко І.О.; Інтегрована звітність як майбутнє корпоративної звітності. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції, Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 24-25 жовтня 2013 року, Т. 2, с. 63-65.

27. Максимова В.Ф., Кузіна Р.В.; Деякі питання формування складу фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка, 2015, Вип. 2(1), с. 243-249.

28. Максимова В. Ф., Кузіна Р. В. Деякі питання формування складу фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. Мукачево, 2015. № 2(4), Ч. 1. С. 243-249.

29. Міжнародні стандарти фінансової звітності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>. Дата звернення: 12.12.2023.

30. Муравський В. В. Формування та подання інтегрованої звітності з використанням інтернеттехнологій. URL: <http://zsas.zhitomir.org/ru/forum/>. Дата звернення: 12.12.2023.

31. Нестеренко О. О. Методологія та організація формування інтегрованої звітності. Харків: Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2018. 43 с.
32. Пархоменко В. Інтегрована система складання квартальної фінансової звітності. Бухгалтерський облік і аудит, 03/2000. № 3. С. 3-7.
33. Проект міжнародного формату інтегрованої звітності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://bdo.com.ua/integririvannaia_otchetnost. Дата звернення: 12.12.2023.
34. Проскуріна Н. М. Маніпулювання фінансовими результатами: передумови, ознаки та способи виявлення. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва, 2014. № 1. С. 110-114.
35. Проданчук М. Інтегрована звітність - інструмент управління підприємством. 2014. № 2. С. 24-31.
36. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку. Тернопіль: Карт-бланш, 2007. 152 с.
37. Labrey J. Preparing the ground // Accountancy Futures – 2015. – № 11. – P. 49–51.
38. Eccles R.G. One report: integrated reporting for a sustainable strategy / R.G. Eccles, Michael P. Krzus. – John Wiley & Sons, 2010. – 240 p
39. Kuzina, R. V. (2015), "Preparation of integrated corporate reporting based on a balanced scorecard." *Pidhotovka intehrovanoi korporativnoi zvitnosti na osnovi systemy zbalansovanykh pokaznykiv*, *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Ekonomika*, no. 20, vol. 2, 190-195 с.
40. Zorina, O. A. (2011), "Organization of an integrated accounting and reporting system as an information base for analysis." *Orhanizatsiia intehrovanoi systemy obliku ta zvitnosti iak informatsijnoi bazy analizu*, *Ekonomyka Kryma*, no.2 (35), 265–269 с.